

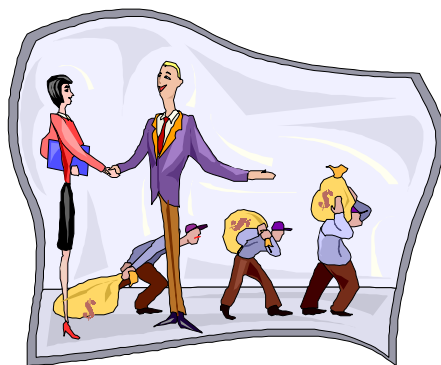
บทที่ 6

เงินลงทุน

หัวเรื่อง

- การจัดประเภทเงินลงทุน
- ราคาทุนของเงินลงทุน
- การลงทุนในตราสารหนี้
- ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด
- หลักทรัพย์เพื่อขาย
- การจำหน่ายหลักทรัพย์เพื่อขาย
- การแสดงรายการในงบการเงิน
- หลักทรัพย์เพื่อค้า
- การจำหน่ายหลักทรัพย์เพื่อค้า
- ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตราสารหนี้-การซื้อขายหุ้นกู้ระหว่างงวด
    การจ่ายดอกเบี้ย
- การลงทุนในตราสารทุน
- ถือหุ้นน้อยกว่า 20%
- ถือหุ้นตั้งแต่ 20% ถึง 50%
- เปรียบเทียบวิธีมูลค่ายุติธรรมและวิธีส่วนได้เสีย

- การถือหุ้นมากกว่า 50%
- ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตราสารทุน
- การโอนเปลี่ยนแปลงประเภทของหลักทรัพย์
- การด้อยค่าของหลักทรัพย์
- ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเงินลงทุน
- รายได้จากเงินลงทุนในตราสารทุน
- การรับหุ้นปันผล
- การแยกหุ้น
- สิทธิซื้อหุ้น
- ราคาเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต
- เงินกองทุน
- การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุน

การบัญชีสำหรับการลงทุนที่จะอธิบายในบทนี้ จะแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ

- (1) การจัดประเภทเงินลงทุน
- (2) การตีราคาและการวัดผลกำไรจากการลงทุน
- (3) การเปิดเผยข้อมูล

การจัดประเภทเงินลงทุน

การจัดประเภทเงินลงทุน (Classification) ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ฝ่ายบริหารตั้งใจจะถือหลักทรัพย์นั้น การจัดประเภทเงินลงทุนนับเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากวิธีการบัญชีจะแตกต่างกันในหลักทรัพย์แต่ละประเภท การบัญชีสำหรับหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ประเภทของหลักทรัพย์ เช่น เงินลงทุนในตราสารหนี้หรือตราสารทุน
2. มูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์สามารถหาได้หรือไม่
3. ผู้บริหารต้องการถือเงินลงทุนจนกว่าจะครบกำหนด (ระยะยาว) หรือถือเป็นเงินลงทุนชั่วคราว
4. สำหรับการลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง บริษัทที่ลงทุนสามารถเข้าไปมีอิทธิพลอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญหรือสามารถเข้าไปควบคุมกิจการของบริษัทที่ถูกลงทุนได้ในระดับใด

ตารางที่ 6-1 วิธีการบัญชีที่ใช้สำหรับเงินลงทุนประเภทต่าง ๆ

การจัดประเภท	เงินลงทุนในตราสารหนี้	เงินลงทุนในตราสารทุน
ควบคุม (Control) - ลงทุนในหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงมากกว่า 50% (ลงทุนในบริษัทย่อย)	-	จัดทำงบการเงินรวม (Consolidation)
มีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ (Significant influence) - ถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงตั้งแต่ 20% ถึง 50% (ลงทุนในบริษัทร่วม)	-	วิธีส่วนได้เสีย (Equity method)
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด(Held to maturity)	วิธีราคาทุนตัดจำหน่าย (Amortized cost method)	-
ตราสารหนี้และตราสารทุนที่จัดประเภทเป็น หลักทรัพย์เพื่อค้า (Trading securities)	วิธีมูลค่ายุติธรรม (Fair value method) ซึ่งจะนำผลกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น (Unrealized holding gain or loss) ไปแสดงในงบกำไรขาดทุน	
ตราสารหนี้และตราสารทุนที่จัดประเภทเป็น หลักทรัพย์เพื่อขาย (Available for sale securities)	วิธีมูลค่ายุติธรรม (Fair value method) ซึ่งจะนำผลกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น (Unrealized holding gain or loss) ไปแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของผู้ถือหุ้น	

(ต่อ)

การจัดประเภท	เงินลงทุนในตราสารหนี้	เงินลงทุนในตราสารทุน
ตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความ ต้องการของตลาด (ไม่ สามารถหามูลค่ายุติธรรม ได้) จัดประเภทเป็น เงินลง ทุนทั่วไป	-	วิธีราคาทุน (Cost method)

ตารางที่ 6-1 สามารถสรุปวิธีการบัญชีสำหรับเงินลงทุนได้ 6 วิธี กิจการจะเลือกวิธีบัญชีชนิดใดก็ขึ้นอยู่กับการจัดประเภทเงินลงทุน ดังนี้

1. วิธีการจัดทำงบการเงินรวม (เงินลงทุนในตราสารทุนที่ผู้ซื้อสามารถเข้าไปควบคุมกิจการที่ออกหุ้นได้)
2. วิธีส่วนได้เสีย (เงินลงทุนในตราสารทุนที่ผู้ซื้อสามารถเข้าไปมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญ)
3. วิธีราคาทุนตัดจำหน่าย (เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด)
4. วิธีมูลค่ายุติธรรมที่รับรู้กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นในงบกำไรขาดทุน (หลักทรัพย์เพื่อค้า)
5. วิธีมูลค่ายุติธรรมที่รับรู้กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของผู้ถือหุ้น (หลักทรัพย์เพื่อขาย)
6. วิธีราคาทุน (ตราสารทุนที่ไม่สามารถหามูลค่ายุติธรรมได้)

ตราสารหนี้ (Debt security) หมายถึงหลักทรัพย์ที่แสดงความเป็นเจ้าหนี้กับหน่วยงานที่ออกตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หนี้สินที่แปลงสภาพได้ ตัวเงินคลัง หุ้นบุริมสิทธิที่มีกำหนดไถ่ถอนหรือให้ทางเลือกแก่ผู้ลงทุนในการไถ่ถอน

ตราสารทุน (Equity security) หมายถึงหลักทรัพย์ที่แสดงความเป็นเจ้าของในกิจการที่ออกตราสารทุน เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ตราสารแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น (Warrant) สัญญาสิทธิการซื้อ (Call options) หรือสัญญาสิทธิการขาย (Put options) หุ้นในราคาที่กำหนดไว้

หลักทรัพย์เพื่อค้า (Trading security) หมายถึงเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดหรือตราสารทุนในความต้องการของตลาด (หุ้นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์) ที่กิจการถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะขายในอนาคตอันใกล้ ทำให้กิจการถือหลักทรัพย์นั้นไว้เป็นเวลาสั้น ๆ เพื่อหากำไรจากการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ ดังนั้นหลักทรัพย์เพื่อค้าจึงมักมีอัตราการหมุนเวียนค่อนข้างสูงและจัดประเภทเป็นเงินลงทุนชั่วคราว

หลักทรัพย์เพื่อขาย (Available-for-sale) หมายถึงเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดและตราสารทุนในความต้องการของตลาดซึ่งไม่ถือเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือเงินลงทุนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม กิจการจะ

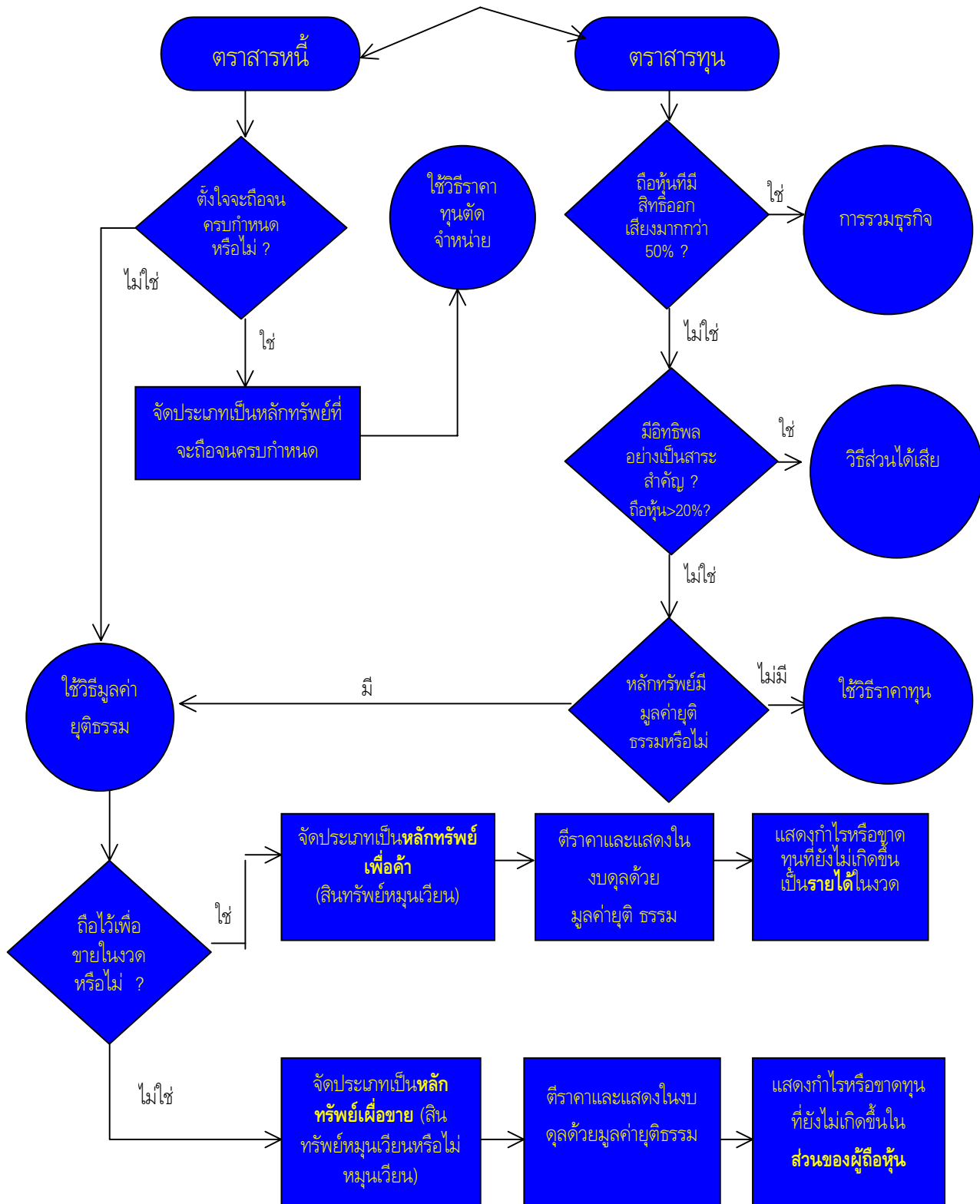
ถือหลักทรัพย์เพื่อขายโดยไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน อาจถือเป็นเงินลงทุนชั่วคราวหรือระยะยาวก็ได้

เงินลงทุนทั่วไป หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด ทำให้กิจการไม่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือหลักทรัพย์เพื่อขายได้ เงินลงทุนทั่วไปสามารถแยกประเภทเป็นเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว

หากกิจการตั้งใจจะถือตราสารหนี้หรือตราสารทุนไว้ไม่เกิน 1 ปีจะเรียกหลักทรัพย์กลุ่มนี้ว่า **“เงินลงทุนชั่วคราว (Temporary investment)”** ซึ่งจะนำไปแสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน เงินลงทุนชั่วคราวประกอบด้วยหลักทรัพย์เพื่อค้า หลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไป และตราสารหนี้ที่จะครบกำหนดภายใน 1 ปี แต่หากกิจการตั้งใจจะถือหลักทรัพย์ที่ซื้อมาเป็นเวลาเกินกว่า 1 ปีจะเรียกหลักทรัพย์กลุ่มนี้ว่า **“เงินลงทุนระยะยาว (Long-term investment)”** โดยจะนำไปแสดงในส่วนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบดุล เงินลงทุนระยะยาวประกอบด้วยหลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไปและตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

การจัดประเภทเงินลงทุนนี้ กิจการต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการถือเงินลงทุนนับตั้งแต่เริ่มแรกที่ได้เงินลงทุนนั้นมา หากกิจการไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน กิจการต้องจัดประเภทเงินลงทุนนั้นเป็นหลักทรัพย์เพื่อขายโดยทันที

ชนิดของเงินลงทุน

ภาพที่ 6-1 การตัดสินใจเพื่อนำวิธีการบัญชีมาใช้ในการลงทุน

ราคาทุนของเงินลงทุน

ราคาทุนของเงินลงทุนประกอบด้วยรายจ่ายโดยตรงทั้งสิ้นที่กิจการจ่ายเพื่อให้ได้เงินลงทุนนั้นมา เช่น รายจ่ายในการซื้อเงินลงทุน ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากร กิจการอาจซื้อเงินลงทุนโดยชำระเป็นเงินสด เป็นเงินเชื่อ (On margin) หรือรายการอื่นที่ไม่ใช่เงินสด

การลงทุนในตราสารหนี้

เงินลงทุนในตราสารหนี้สินจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามวัตถุประสงค์ในการถือหลักทรัพย์ดังนี้

1. **ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด (Held-to-maturity)** หมายถึง เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่กิจการซื้อไว้โดยมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะถือจนครบกำหนดไถ่ถอน
2. **หลักทรัพย์เพื่อค้า (Trading securities)** หมายถึง เงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่กิจการซื้อและมีวัตถุประสงค์หลักที่จะขายในอนาคตอันใกล้ ทำให้กิจการถือหลักทรัพย์นั้นไว้ในระยะเวลาสั้นเพื่อหากำไรจากผลต่างของราคาซื้อและราคาขาย
3. **หลักทรัพย์เพื่อขาย (Available-for-sale)** หมายถึง เงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่ไม่สามารถจัดประเภทเป็นตราสารหนี้ที่ถือไว้จนครบกำหนดหรือหลักทรัพย์เพื่อค้าได้

ตารางที่ 6-2 การจัดประเภทตราสารหนี้วิธีการบัญชีและการแสดงรายงาน

การจัดประเภท	การตีราคา	กำไรหรือขาดทุนที่ยัง ไม่เกิดขึ้นจากการถือ สินทรัพย์	ผลตอบแทน
☑ ตราสารหนี้ ที่จะถือจนครบ กำหนด	ราคาทุนตัด จำหน่าย	ไม่รับรู้	ดอกเบี้ยรับและกำไรขาด ทุนจากการจำหน่าย
☑ หลักทรัพย์ เพื่อค้า	มูลค่ายุติธรรม	รับรู้ในงบกำไรขาดทุน	ดอกเบี้ยรับและกำไรขาด ทุนจากการจำหน่าย
☑ หลักทรัพย์ เพื่อขาย	มูลค่ายุติธรรม	รับรู้โดยแสดงเป็นราย การแยกต่างหากในส่วน ของผู้ถือหุ้น	ดอกเบี้ยรับและกำไรขาด ทุนจากการจำหน่าย

ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

ตราสารหนี้เท่านั้นที่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์ที่จะถือจนครบกำหนด เนื่องจากตามคำจำกัดความ ตราสารทุนไม่มีระยะเวลาครบกำหนด ตราสารหนี้ที่จะจัดประเภทเป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดได้ก็ต่อเมื่อกิจการ

- (1) มีความตั้งใจแน่วแน่
- (2) มีความสามารถที่จะถือหลักทรัพย์เหล่านี้จนครบกำหนด

ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดจะบันทึกบัญชีด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย ไม่ใช่มูลค่ายุติธรรม

ตัวอย่างที่ 6-1 บริษัทนนทรี จำกัด ซื้อหุ้นกู้มูลค่า 200,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 8% จากบริษัทไทยคม จำกัด เมื่อวันที่ 1 มกราคม ปี 25+3 โดยจ่ายเงินสด 184,556 บาท หุ้นกู้จะครบกำหนดไถ่ถอนในวันที่ 1 มกราคม ปี 25+8 บริษัทไทยคมจ่ายดอกเบี้ยทุกวันที่ 1 กรกฎาคม และ 1 มกราคม ส่วนลด 15,444 บาท (200,000-184,556) เกิดขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 10% การบันทึกบัญชีสำหรับการลงทุนทำได้ดังนี้

ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด-หุ้นกู้.....184,556

เงินสด 184,556

ส่วนลดหรือส่วนเกินจากเงินลงทุนระยะยาวในหุ้นกู้จะต้องตัดจำหน่ายให้หมดไป โดยมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 40 เรื่องการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน กำหนดให้ตัดจำหน่ายด้วย **วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective interest method)** หรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 6-3 การคำนวณเกี่ยวกับดอกเบี๋ยรับ

หุ้นกู้ 8% อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 10%				
วันที่	ดอกเบี๋ยที่ได้รับ เป็นเงินสด	รายได้ดอก เบี๋ย	ตัดจำหน่าย ส่วนลดมูลค่า หุ้นกู้	ราคาตามบัญชี ของหุ้นกู้
1 มค. 25+3				184,556
1 กค. 25+3	8,000 ^ก	9,228 ^ข	1,228 ^ค	185,784 ^ง
1 มค. 25+4	8,000	9,290	1,290	187,074
1 กค. 25+4	8,000	9,354	1,354	188,428
1 มค. 25+5	8,000	9,422	1,422	189,850
1 กค. 25+5	8,000	9,492	1,492	191,342
1 มค. 25+6	8,000	9,566	1,566	193,090
1 กค. 25+6	8,000	9,646	1,646	194,554
1 มค. 25+7	8,000	9,728	1,728	196,282
1 กค. 25+7	8,000	9,814	1,814	198,096
1 มค. 25+8	<u>8,000</u>	<u>9,904</u>	<u>1,904</u>	200,000
	<u>80,000</u>	<u>95,444</u>	<u>15,444</u>	
^ก 8,000	= 200,000 × .08 × 6/12			
^ข 9,228	= 184,556 × .10 × 6/12			
^ค 1,228	= 9,228 - 8,000			
^ง 185,784	= 184,556 + 1,228			

การบันทึกรายการรับดอกเบีย ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 25+3 (ใช้ข้อมูลจากตารางที่ 6-3) มีดังนี้

1 กรกฎาคม 25+3

เงินสด	8,000
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด-หุ้นกู้	1,228
ดอกเบียรับ	9,228

เนื่องจากบริษัทนนทรี ปิดบัญชีทุกสิ้นปีปฏิทิน รายการปรับปรุงดอกเบียค้างรับ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+3 มีดังนี้

31 ธันวาคม 25+3

ดอกเบียค้างรับ	8,000
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด-หุ้นกู้	1,290
ดอกเบียรับ	9,290

บริษัทนนทรี จำกัดจะแสดงรายการเกี่ยวกับเงินลงทุนในหุ้นกู้ ในงบการเงินปี 25+3 ดังนี้

บริษัทนนทรี จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+3 (บาท)

สินทรัพย์หมุนเวียน:	
ดอกเบียค้างรับ	8,000
เงินลงทุนระยะยาว:	
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด-หุ้นกู้	187,074

บริษัทมหาชน จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25+3

(บาท)

รายได้อื่น:

ดอกเบียร์รับ

18,518

บัญชีตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด-หุ้นกู้ จะมีราคาตามบัญชี (Carrying amount) ที่เป็นราคาทุนตัดจำหน่ายมาตลอดอายุหุ้นกู้จนเหลือเท่ากับราคาตามมูลค่าพอดีเมื่อครบกำหนดไถ่ถอน

สมมติว่าถ้าบริษัทมหาชนขายเงินลงทุนในหุ้นกู้ของบริษัทไทยคม เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน ปี 25+7 ในราคา $99 \frac{3}{4}$ (เทียบกับราคาตามมูลค่า 100) บวกดอกเบียร์ค้างรับ

ก่อนการจำหน่ายหุ้นกู้ บริษัทมหาชนต้องบันทึกการตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ จากวันที่ 1 กรกฎาคม 25+7 ถึงวันที่ 1 พฤศจิกายน 25+7 คือ 1,270 บาท ($\frac{4}{6} \times 1,904$) ในสมุดรายวันทั่วไปดังนี้

1 พฤศจิกายน 25+7

ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด-หุ้นกู้ 1,270

ดอกเบียร์รับ 1,270

การคำนวณกำไรจากการจำหน่ายหุ้นกู้ ทำได้ดังนี้

ราคาขายหุ้นกู้ (ไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ) $(99 \frac{3}{4} \div 100 \times 200,000)$	199,500 บาท
หัก ราคาตามบัญชีหุ้นกู้ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 25+7	
ราคาหุ้นตัดจำหน่าย 1 กรกฎาคม 25+7	198,096
บวก ส่วนลดที่ตัดจำหน่ายสำหรับงวด 1 กค. 25+7	1,270
	<u>199,366</u>
กำไรจากการจำหน่ายหุ้นกู้	<u>134</u>

การบันทึกกำไรจากการจำหน่ายหุ้นกู้ ทำได้ดังนี้

1 พฤศจิกายน 25+7

เงินสด $(199,500 + 5,334)$	204,834
ดอกเบี้ยรับ $(4/6 \times 8,000)$	5,334
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด-หุ้นกู้	199,366
กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์	134

หลักทรัพย์เพื่อขาย

เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่มีวัตถุประสงค์ถือไว้เพื่อขาย จะแสดงตามมูลค่ายุติธรรม กำไรและขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น (Unrealized gain or loss) ที่เกิดจากผลต่างระหว่างราคาหุ้นและมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์ จะบันทึกในบัญชีกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น (Unrealized holding gain or loss) บัญชีนี้จะแสดงเป็นรายการหนึ่งแยกต่างหากจากส่วนของผู้ถือหุ้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมจะไม่บันทึกเป็นกำไรจนกว่าหลักทรัพย์นั้นจะถูกขายออกไป

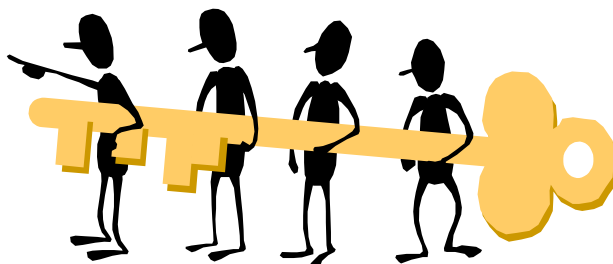
หลักทรัพย์เพื่อขายมีเพียงชนิดเดียว

ตัวอย่างที่ 6-2 บริษัทนนทรี จำกัด ซื้อหุ้นกู้มูลค่า 100,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 10% อายุ 5 ปี เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25+3 จากบริษัทสยามรัฐ จำกัด ซึ่งกำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง ในวันที่ 1 กรกฎาคมและ 1 มกราคม บริษัทนนทรีซื้อหุ้นกู้ในราคา 108,111 บาท ซึ่งมีส่วนเกิน 8,111 บาท อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective interest rate) เท่ากับ 8%

บริษัทไม่มีวัตถุประสงค์จะถือหุ้นกู้ไว้เป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือจะถือจนครบกำหนด บริษัทจึงบันทึกหุ้นกู้ที่ซื้อไว้เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย การบันทึกบัญชีทำได้ดังนี้

1 มกราคม 25+3

หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นกู้	108,111
เงินสด	108,111

ตารางที่ 6-4 การคำนวณเกี่ยวกับดอกเบี๋ยรับ

หุ้นกู้ 10% อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 8%				
วันที่	ดอกเบี๋ยที่ได้ รับเป็นเงินสด	รายได้ดอก เบี๋ย	ตัดจำหน่าย ส่วนเกินมูลค่า หุ้นกู้	ราคาตามบัญชี ของหุ้นกู้
1 มค. 25+3				108,111
1 กค. 25+3	5,000 ^ก	4,324 ^ข	676 ^ค	107,435 ^ง
1 มค. 25+4	5,000	4,297	703	106,732
1 กค. 25+4	5,000	4,269	731	106,001
1 มค. 25+5	5,000	4,240	760	105,241
1 กค. 25+5	5,000	4,210	790	104,451
1 มค. 25+6	5,000	4,178	822	103,629
1 กค. 25+6	5,000	4,145	855	102,774
1 มค. 25+7	5,000	4,111	889	101,885
1 กค. 25+7	5,000	4,075	925	100,960
1 มค. 25+8	<u>5,000</u>	<u>4,040</u>	<u>960</u>	100,000
	<u>50,000</u>	<u>41,889</u>	<u>8,111</u>	
^ก $5,000 = 100,000 \times .10 \times 6/12$ ^ข $4,324 = 108,111 \times .08 \times 6/12$ ^ค $676 = 5,000 - 4,324$ ^ง $107,435 = 108,111 - 676$				

การบันทึกดอกเบ็ญรับ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม ปี 25+3 มีดังนี้

1 กรกฎาคม 25+3

เงินสด	5,000
หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นกู้	676
ดอกเบ็ญรับ	4,324

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+3 บริษัทหลักทรัพย์จะปรับปรุงดอกเบ็ญค้างรับ
พร้อมกับตัดจำหน่ายส่วนเกิน ดังนี้

31 ธันวาคม 25+3

ดอกเบ็ญค้างรับ	5,000
หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นกู้	703
ดอกเบ็ญรับ	4,297

31 ธันวาคม 25+3

กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้น	1,732
ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน-เพื่อขาย	
หรือ หลักทรัพย์เพื่อขาย	1,732

บริษัทหนนทรี จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+3

(บาท)

หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นกู้ (ราคาทุนตัดจำหน่าย)	106,732	
หัก ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน-เพื่อขาย	1,732	
หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นกู้ (มูลค่ายุติธรรม)		105,000

บริษัทจะต้องบันทึกกลับรายการดอกเบี้ยค้างรับและบันทึกดอกเบี้ยรับ ดังนี้

1 มกราคม 25+4

ดอกเบี้ยรับ	5,000	
ดอกเบี้ยค้างรับ		5,000
เงินสด	5,000	
ดอกเบี้ยรับ		5,000

การจำหน่ายหลักทรัพย์เพื่อขาย

ถ้าหุ้นกู้ที่ถือเป็นหลักทรัพย์เพื่อขายถูกจำหน่ายออกไปก่อนครบกำหนด กิจการต้องบันทึกการตัดจำหน่ายส่วนลดหรือส่วนเกินจนถึงวันที่จำหน่ายหุ้นกู้ เมื่อขายหุ้นกู้ออกไปทั้งหมด กิจการต้องล้างบัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนและบัญชีกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น (ส่วนของผู้ถือหุ้น) ออกไป และบันทึกกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายโดยการเปรียบเทียบระหว่างราคาขายกับราคาทุนตัดจำหน่ายในวันนั้น

สมมติว่าบริษัทนนทรี ขายหุ้นกู้ของบริษัทสยามรัฐออกไปในวันที่ 1 มกราคม 25+4 ในราคา 110 การบันทึกบัญชี มีดังนี้

1 มกราคม 25+4

เงินสด	110,000
ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน-เพื่อขาย	1,732
หลักทรัพย์เพื่อขาย	106,732
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้น	1,732
กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์	3,268*

* ราคาขาย 110,000 - ราคาทุนตัดจำหน่าย 106,732

กลุ่มหลักทรัพย์

หากกิจการลงทุนซื้อหลักทรัพย์เป็นกลุ่มเรียกว่า “Portfolio” ซึ่งประกอบด้วยหลักทรัพย์หลายชนิด การคำนวณหามูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นงวดสามารถบันทึกเป็นกลุ่มหลักทรัพย์แทนการปรับที่ละรายการ

ตัวอย่างที่ 6-3 สมมติว่าบริษัทนนทรีจำกัด มีตราสารหนี้สองชนิดถือไว้เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย ต่อไปนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับราคาทุนตัดจำหน่ายมูลค่ายุติธรรมและกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

กลุ่มตราสารหนี้ที่มีเพื่อขาย
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+8

เงินลงทุน	ราคาทุน ตัดจำหน่าย	มูลค่ายุติธรรม	กำไร(ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น
หุ้นกู้ 8% บริษัทกรุงสยาม จำกัด	187,074	207,200	20,126
หุ้นกู้ 10% บริษัทนวนธานี จำกัด	<u>400,000</u>	<u>360,800</u>	(39,200)
รวมกลุ่มหลักทรัพย์	<u>587,074</u>	<u>568,000</u>	(19,074)
ยอดคงเหลือของบัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนก่อนการปรับปรุง			-0-
บัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนที่ต้องเครดิตเพิ่ม			<u>(19,074)</u>

31 ธันวาคม 25+8

กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - ส่วนของผู้ถือหุ้น..... 19,074

ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เพื่อขาย 19,074

ขาดทุนสุทธิที่ยังไม่เกิดขึ้นจำนวน 19,074 บาท จะนำไปลดส่วนของผู้ถือหุ้นลง

สมมติต่อมาว่าบริษัทนนทรี ขายหุ้นกู้ของบริษัทกรุงสยาม ออกไปเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 25+9 ในราคา 180,000 บาท โดยบริษัทนนทรีได้บันทึกรับดอกเบี้ยและตัดจำหน่ายส่วนลดจนถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 25+9 แล้ว ราคาทุนตัดจำหน่ายคงเหลือ ณ วันนี้เท่ากับ 188,428 บาท การคำนวณขาดทุนจากการจำหน่ายหุ้นกู้ มีดังนี้

ราคาหุ้นตัดจำหน่าย (หุ้นกู้ของบริษัทกรุงสยาม)	188,428
หัก ราคาจำหน่ายหุ้นกู้	<u>180,000</u>
ขาดทุนจากการจำหน่ายหุ้นกู้	<u>8,428</u>

การบันทึกรายการจำหน่ายหุ้นกู้ในสมุดบัญชี มีดังนี้

1 กรกฎาคม 25+9

เงินสด	180,000
ขาดทุนจากการจำหน่ายหลักทรัพย์	8,428
หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นกู้.....	188,428

ขาดทุนจากการจำหน่ายหลักทรัพย์จะแสดงเป็นค่าใช้จ่ายอื่นในงบกำไรขาดทุน สมมติว่าไม่มีการซื้อและขายหุ้นกู้ในปี 25+9 ต่อไปนี้เป็นข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+9

กลุ่มตราสารหนี้ที่มีเพื่อขาย
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+9

เงินลงทุน	ราคาหุ้นตัด จำหน่าย	มูลค่ายุติธรรม	กำไร(ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น
หุ้นกู้ 10%			
บริษัทหนวธานี จำกัด	<u>400,000</u>	<u>390,000</u>	(10,000)
ยอดคงเหลือของบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนก่อนปรับปรุง			<u>(19,074)</u>
ลดยอดบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนให้แสดงมูลค่ายุติธรรม (เดบิต)			<u>(9,074)</u>

31 ธันวาคม 25+9

ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เพื่อขาย 9,074

กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - ส่วนของผู้ถือหุ้น..... 9,074

การแสดงรายการในงบการเงิน

บริษัทนนทรี จำกัด	
งบดุล	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+9	
	(บาท)
สินทรัพย์หมุนเวียน:	
ดอกเบี้ยค้างรับ	XXX
เงินลงทุน:	
หลักทรัพย์เพื่อขาย (มูลค่ายุติธรรม)	390,000
ส่วนของผู้ถือหุ้น:	
ขาดทุนสะสมที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการถือหลักทรัพย์	10,000
บริษัทนนทรี จำกัด	
งบกำไรขาดทุน	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25+9	
	(บาท)
รายได้และกำไรอื่น ๆ:	
ดอกเบี้ยรับ	XXX
ค่าใช้จ่ายและขาดทุนอื่น ๆ:	
ขาดทุนจากการจำหน่ายหลักทรัพย์	8,428

หลักทรัพย์เพื่อค่า

หลักทรัพย์เพื่อค่าเป็นหลักทรัพย์ที่กิจการถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะขายออกไปในระยะเวลาสั้น หลักทรัพย์ประเภทนี้จะมีการซื้อและขายเกิดขึ้นบ่อย กิจการจะได้รับกำไรในระยะสั้นจากผลต่างระหว่างราคาซื้อและราคาขาย การถือหลักทรัพย์เพื่อค่านี้นี้โดยปกติจะถือน้อยกว่า 3 เดือนหรืออาจถือเป็นวันหรือเป็นชั่วโมงก็ได้

หลักทรัพย์เพื่อค่าจะแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม โดยจะปรับปรุงทุกสิ้นงวดบัญชี กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจะแสดงในงบกำไรขาดทุน และไม่มีการตัดจำหน่ายส่วนเกินหรือส่วนลด

กำไรหรือขาดทุนจากการถือหลักทรัพย์คือผลต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมจากงวดหนึ่งไปอีกรงวดหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 6-4 สมมติว่าในวันที่ 31 ธันวาคม 25+9 บริษัทนันทรี จำกัด มีรายละเอียดของกลุ่มหลักทรัพย์เพื่อค่าที่บริษัทลงทุนเป็นปีแรก ดังนี้

กลุ่มหลักทรัพย์เพื่อค้า
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+9

เงินลงทุน	ราคาทุน	มูลค่ายุติธรรม	กำไร(ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น
หุ้นกู้ 10% บริษัทการบินไทย	87,720	103,000	15,280
หุ้นกู้ 11% บริษัทสิงคโปร์ แอร์ไลน์	368,460	350,400	(18,060)
หุ้นกู้ 8% บริษัท นสพ.ไทย โพสต์	172,720	183,000	10,280
รวมกลุ่มหลักทรัพย์	628,900	636,400	7,500
ยอดคงเหลือของบัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ก่อนการปรับปรุง			-0-
ปรับปรุงค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน (เดบิต)			7,500

ณ วันที่ซื้อ

หลักทรัพย์เพื่อค้า.....	628,900
เงินสด	628,900

31 ธันวาคม 25+8

ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เพื่อค้า	7,500
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - งบกำไรขาดทุน.....	7,500

การจำหน่ายหลักทรัพย์เพื่อค่า

สมมติว่าในวันที่ 2 มกราคม 25+9 บริษัทหนนทรี ขายหุ้นกู้ของ บริษัทการบินไทยไปในราคา 100,000 บาท การบันทึกบัญชีทำได้ดังนี้

2 มกราคม 25+9

เงินสด	100,000
หลักทรัพย์เพื่อค่า.....	87,720
กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์	12,280

กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ได้จากการเปรียบเทียบระหว่าง ราคาทุนและราคาขาย

ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตราสารหนี้ - การซื้อหุ้นกู้ระหว่างงวดการจ่ายดอกเบี้ย

หากกิจการซื้อหุ้นกู้ระหว่างงวดการจ่ายดอกเบี้ย นอกจากจะจ่ายซื้อหลักทรัพย์แล้วกิจการจะต้องซื้อดอกเบี้ยค้างมาด้วย

การบันทึกบัญชีสำหรับดอกเบี้ยค้างรับทำได้ 2 วิธีคือ

1. ในวันที่ซื้อให้เดบิตดอกเบี้ยค้างรับและเมื่อถึงวันรับดอกเบี้ย ก็ล้างดอกเบี้ยค้างรับออกที่เหลือบันทึกเป็นดอกเบี้ยรับของงวด
2. ในวันที่ซื้อให้เดบิตดอกเบี้ยรับและเมื่อถึงวันรับดอกเบี้ยก็เครดิตดอกเบี้ยรับทั้งจำนวนโดยไม่ต้องพิจารณาว่าเป็นดอก

เบี้ยค้ำรับจำนวนเท่าใด วิธีนี้ดอกเบี้ยรับที่มียอดทางด้านเดบิต และเครดิตจะหักล้างกันเอง

ตัวอย่างที่ 6-5 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 25+6 บริษัทหนนทรีซื้อหุ้นกู้ 12% มูลค่า 100,000 บาท ของบริษัทดิลกและเพื่อน เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย ในราคาที่ตราไว้บวกดอกเบี้ยค้ำรับ หุ้นกู้ออกจำหน่ายในวันที่ 1 มกราคม 25+6 กำหนดจ่ายดอกเบี้ยยทุกวันที่ 1 มกราคมและ 1 กรกฎาคม ของทุกปี การบันทึกบัญชีมีดังนี้

1 มีนาคม 25+6

หลักทรัพย์เพื่อขาย.....	100,000
ดอกเบี้ยค้ำรับหรือดอกเบี้ยรับ $(100,000 \times .12 \times 2^*/12)$	2,000
เงินสด	102,000

* 1 มกราคม - 1 มีนาคม

1 กรกฎาคม 25+6

เงินสด	6,000
ดอกเบี้ยค้ำรับหรือดอกเบี้ยรับ	2,000
ดอกเบี้ยรับ $(100,000 \times .12 \times 4/12)$	4,000

หากวันที่ซื้อหุ้นกู้ บริษัทเดบิตดอกเบี้ยค้ำรับไว้ วันที่รับดอกเบี้ยก็จะต้องเครดิตดอกเบี้ยค้ำรับออก ที่เหลือจึงบันทึกเป็นดอกเบี้ยรับของงวด แต่ถ้าวันซื้อหุ้นกู้บริษัทเดบิตดอกเบี้ยรับไว้ วันที่รับดอกเบี้ยก็เครดิต

ดอกเบียร์รับได้ทั้งจำนวน ดอกเบียร์รับทางด้านเดบิตและเครดิตจะหักลบกันเอง

การลงทุนในตราสารทุน

ตราสารทุน (Equity securities) คือหลักทรัพย์ที่แสดงความเป็นเจ้าของในกิจการ เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิหรือหุ้นทุนประเภทอื่น นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิในการได้มาหรือจัดการส่วนของผู้ถือหุ้นตามที่ตกลงกันหรือราคาที่กำหนดขึ้น เช่น ตราสารแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น (Warrants) สิทธิ (Rights) Call options หรือ Put options แต่ตราสารหนี้ที่แปลงสภาพได้ (Convertible bonds) หรือหุ้นบุริมสิทธิที่ไถ่คืน (Redeemable preferred stocks) ไม่ถือเป็นตราสารทุนแต่จัดประเภทเป็นตราสารหนี้ *ราคาทุนของตราสารทุนคือราคาที่จ่ายซื้อรวมค่านายหน้าและค่าธรรมเนียมในการซื้ออื่น ๆ*

ระดับการลงทุนของผู้ลงทุนในการซื้อหุ้นสามัญของบริษัทอื่น (ผู้ลงทุน) จะเป็นสิ่งกำหนดวิธีการบัญชีที่นำมาใช้สำหรับการลงทุน การลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทหนึ่งสามารถจำแนกตามสัดส่วนของสิทธิออกเสียงได้ดังนี้

1. ถือหุ้นน้อยกว่า 20% (วิธีมูลค่ายุติธรรม) - ผู้ลงทุนไม่มีอำนาจกระทำการใด ๆ

2. ถือหุ้นระหว่าง 20% ถึง 50% (วิธีส่วนได้เสีย) - ผู้ลงทุนมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญ
3. ถือหุ้นมากกว่า 50% (วิธีการจัดทำงบการเงินรวม) - ผู้ลงทุนมีอำนาจในการควบคุม

สัดส่วนของส่วนได้เสียหรืออำนาจในการควบคุมทำให้กิจการผู้ลงทุนต้องบันทึกบัญชีตามวิธีต่าง ๆ ดังนี้

% ความเป็นเจ้าของ	0%	20%	50%	100%
ระดับการมีอิทธิพล	น้อยมากหรือไม่มีเลย (Little or none)	อย่างมีสาระสำคัญ (Significant)	ควบคุม	ควบคุม (Control)
วิธีการตีราคา	มูลค่ายุติธรรม (Fair value)	ส่วนได้เสีย (Equity)	งบการเงินรวม (Consolidation)	

ตารางที่ 6-5 การจัดประเภทตราสารทุนวิธีการบัญชีและการแสดงรายงาน

การจัดประเภท	การตีราคา	กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการถือหลักทรัพย์	ผลตอบแทน
ถือหุ้นน้อยกว่า 20%			
1. หลักทรัพย์เพื่อขาย	มูลค่ายุติธรรม	รับรู้เป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของผู้ถือหุ้น	เงินปันผล, กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่าย
2. หลักทรัพย์เพื่อค้า	มูลค่ายุติธรรม	รับรู้ในงบกำไรขาดทุน	เงินปันผล, กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่าย

(ต่อ)

การจัดประเภท	การตีราคา	กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการถือหลักทรัพย์	ผลตอบแทน
📄 ถือหุ้นระหว่าง 20% ถึง 50%	ส่วนได้เสีย	ไม่รับรู้	ส่วนได้เสียในกำไรสุทธิ (หลังจากปรับปรุงด้วยรายการตัดจำหน่ายแล้ว)
📄 ถือหุ้นมากกว่า 50%	งบการเงินรวม	ไม่รับรู้	-

หากกิจการซื้อตราสารทุนที่ไม่ได้ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้ไม่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อขายหรือหลักทรัพย์เพื่อค้าได้ ก็ให้ถือว่าตราสารทุนนั้นเป็น “เงินลงทุนทั่วไป” ซึ่งจะตีราคาตามราคาทุน

ถือหุ้นน้อยกว่า 20%

เมื่อผู้ลงทุนถือหุ้นน้อยกว่า 20% จะถือว่าผู้ลงทุนมีอิทธิพลต่อผู้ถูกลงทุนเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย ถ้าเป็นหุ้นที่อยู่ในความต้องการของตลาด เงินลงทุนจะถูกตีราคาและรายงานภายหลังการซื้อหุ้นโดยใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม ซึ่งกิจการต้องจัดประเภทการลงทุนตั้งแต่แรกว่าเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย หลักทรัพย์เพื่อค้าหรือเงินลงทุนทั่วไป (ถ้าเป็นหุ้นซื้อขายนอกตลาด) และเนื่องจากหลักทรัพย์ประเภทหุ้นที่ไม่มีระยะเวลาไถ่ถอน จึงไม่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์ที่ถือไว้จนครบกำหนดได้

หลักทรัพย์เพื่อขาย

ตัวอย่างที่ 6-6 ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 25+9 บริษัทนนทรี จำกัดซื้อหุ้นสามัญของ 3 บริษัท ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ลัดส่วนการลงทุนในแต่ละบริษัทน้อยกว่า 20% บริษัทนนทรีตั้งใจที่จะถือไว้เป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย ราคาทุนของหลักทรัพย์มีดังนี้

	ราคาทุน
บริษัทตะวันออกอุตสาหกรรม จำกัด	519,400
บริษัทเอสเอ็มอี จำกัด	635,000
บริษัทดีดีเหล็กกล้า จำกัด	<u>282,700</u>
รวมต้นทุน	<u>1,437,100</u>

การบันทึกรายการ ณ วันซื้อหุ้น มีดังนี้

3 พฤศจิกายน 25+9

หลักทรัพย์เพื่อขาย.....1,437,100

เงินสด 1,437,100

ในวันที่ 6 ธันวาคม 25+9 บริษัทนนทรี ได้รับเงินปันผล 8,400 บาท จากการลงทุนในบริษัทเอสเอ็มอี บริษัทจะบันทึกเงินปันผลที่ได้รับดังนี้

6 ธันวาคม 25+9

เงินสด 8,400

เงินปันผลรับ..... 8,400

ผู้ลงทุนจะบันทึกกำไรได้จากการลงทุนเมื่อบริษัทที่ออกหุ้นประกาศจ่ายเงินปันผลเท่านั้น เนื่องจากถือหุ้นน้อยกว่า 20% ดังนั้นผู้ลงทุนจะไม่รับรู้กำไรหรือขาดทุนจากการลงทุน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+9 กลุ่มหลักทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขายของบริษัทหนนทรีแสดงราคาทุนและมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

กลุ่มหลักทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขาย			
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+9			
เงินลงทุน	ราคาทุน	มูลค่า ยุติธรรม	กำไร(ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น
บริษัทตะวันออกอุตสาหกรรม จำกัด	519,400	550,000	30,600
บริษัทเอสเอ็มอี จำกัด	635,000	608,000	(27,000)
บริษัทดีดีเหล็กกล้า จำกัด	<u>282,700</u>	<u>208,000</u>	<u>(74,700)</u>
	<u>1,437,100</u>	<u>1,366,000</u>	<u>(71,100)</u>
ยอดคงเหลือของบัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนก่อน ปรับปรุง			-0-
ปรับปรุงค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เครดิต			<u>(71,100)</u>

31 ธันวาคม 25+9

กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - ส่วนของผู้ถือหุ้น 71,100

ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เพื่อขาย 71,100

ในวันที่ 23 มกราคม 25+10 บริษัทนันทริขายหุ้นทั้งหมดของบริษัทตะวันออกอุตสาหกรรม โดยได้รับเงินสด 574,440 บาท กำไรที่เกิดขึ้นจากการจำหน่ายหุ้น คำนวณจากการเปรียบเทียบราคาหุ้นและราคาขายได้ดังนี้

ราคาขาย	574,440	บาท
ราคาหุ้นของหุ้นบริษัทตะวันออกอุตสาหกรรม	<u>519,400</u>	
กำไรจากการจำหน่ายหุ้น	<u>55,040</u>	

23 มกราคม 25+10

เงินสด 574,440

หลักทรัพย์ - เพื่อขาย 519,400

กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ 55,040

สมมติต่อไปว่าในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 25+10 บริษัทนันทริซื้อหุ้น 20,000 หุ้นของบริษัททักษิณขนส่ง ในราคาตลาดหุ้นละ 25.50 บาทรวมกับค่านายหน้าอีก 3,700 บาท รวมเป็นต้นทุนทั้งสิ้น 513,700 บาท

ในวันที่ 31 ธันวาคม 25+10 กลุ่มหลักทรัพย์เพื่อขายของบริษัทนันทริ มียอดดังนี้

กลุ่มหลักทรัพย์เพื่อขาย
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+10

เงินลงทุน	ราคาทุน	มูลค่า ยุติธรรม	กำไร(ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น
บริษัททักษิณชนสง จำกัด	513,700	556,700	43,000
บริษัทเอสเอ็มอี จำกัด	635,000	725,100	90,100
บริษัทดีดีเหล็กกล้า จำกัด	282,700	278,100	(4,600)
	<u>1,431,400</u>	<u>1,559,900</u>	128,500
ยอดคงเหลือของบัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ก่อนปรับปรุง			(71,100)
ปรับปรุงค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เดบิต			<u>199,600</u>

31 ธันวาคม 25+10

ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เพื่อขาย 199,600

กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - ส่วนของผู้ถือหุ้น..... 199,600

บริษัทสามารถถือหลักทรัพย์เพื่อขายเป็นเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงิน
ลงทุนระยะยาวก็ได้

หลักทรัพย์เพื่อค้า

การบันทึกบัญชีของหลักทรัพย์เพื่อค้าจะเหมือนกับหลักทรัพย์เพื่อ
ขายยกเว้นการบันทึกและแสดงรายการกำไรขาดทุนจากการถือหลักทรัพย์
ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของงบกำไรขาดทุน ดังนั้นจึงใช้ชื่อบัญชี “กำไรหรือขาด

ทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-งบกำไรขาดทุน” แทน หลักทรัพย์เพื่อค้าจะถือเป็นเงินลงทุนชั่วคราวเท่านั้น

ถือหุ้นตั้งแต่ 20% ถึง 50%

การถือหุ้นตั้งแต่ 20% จนถึง 50% จะทำให้ผู้ถือหุ้น**มีอิทธิพลอย่าง เป็นสาระสำคัญ (Significant influence)** ต่อการดำเนินงานและนโยบายทางการเงินของกิจการที่ไปลงทุน เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายการค้าที่สำคัญระหว่างบริษัท การแลกเปลี่ยนบุคลากรหรือเทคโนโลยีระหว่างกัน เรียกการลงทุนนี้ว่า “เงินลงทุนในบริษัทร่วม” วิธีการบัญชีที่นำมาใช้คือวิธีส่วนได้เสีย

วิธีส่วนได้เสีย

ตามวิธีส่วนได้เสีย (Equity method) ผู้ลงทุนจะบันทึกเงินลงทุนเริ่มต้นด้วยราคาทุน หลังจากนั้นก็จะปรับปรุงบัญชีเงินลงทุนด้วยส่วนได้เสียในกำไรขาดทุนของบริษัทที่ออกหุ้นและปรับลดบัญชีเงินลงทุนด้วยเงินปันผลที่ได้รับ กล่าวคือกำไร (ขาดทุน) จะทำให้เงินลงทุนเพิ่มขึ้น (ลดลง) ส่วนเงินปันผลที่ได้รับจะนำไปลดบัญชีเงินลงทุน

เปรียบเทียบวิธีมูลค่ายุติธรรมและวิธีส่วนได้เสีย

ตัวอย่างที่ 6-7 บริษัทมหาชน จำกัดซื้อส่วนได้เสีย 20% ในบริษัทมินิ จำกัด โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณีดังนี้

กรณีที่ 1 สมมติว่าบริษัทมหาชนไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการบริหารและตราสารถูกจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย--วิธี มูลค่ายุติธรรมจะถูกนำมาใช้ในการบันทึกบัญชี

กรณีที่ 2 สมมติว่าบริษัทมหาชนสามารถเข้าไปมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญต่อการบริหารงานบริษัทมินิ -- ใช้วิธีส่วนได้เสียในการบันทึกบัญชี

หากกิจการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการบันทึกบัญชี กำไรสุทธิของบริษัทที่ออกหุ้นจะไม่นำมารับรู้เป็นกำไรของบริษัทที่ลงทุน การบันทึกบัญชีสำหรับวิธีทั้งสอง มีดังต่อไปนี้

การบันทึกบัญชีของบริษัทมหาชน จำกัด			
วิธีมูลค่ายุติธรรม		วิธีส่วนได้เสีย	
☐ ในวันที่ 2 มกราคม 25+2 บริษัทมหาชนลงทุนซื้อหุ้น 48,000 หุ้น (20% ของหุ้นสามัญของบริษัทมินิ) ในราคาหุ้นละ 20 บาท			
หลักทรัพย์เพื่อขาย	960,000	เงินลงทุนในบริษัทมินิ	960,000
เงินสด	960,000	เงินสด	960,000

(ต่อ) การบันทึกบัญชีของบริษัทมหาชน จำกัด	
<u>วิธีมูลค่ายุติธรรม</u>	<u>วิธีส่วนได้เสีย</u>
☐ ในปี 25+2 บริษัทมินิรายงานกำไรสุทธิ 400,000 บาท <div style="text-align: center;">ไม่บันทึกบัญชี</div>	<div style="text-align: right;"> เงินลงทุนในบริษัทมินิ 80,000 รายได้จากการลงทุน 80,000 (400,000 x 20%) </div>
☐ 31 ธันวาคม 25+2 หุ้นสามัญ 48,000 หุ้นของบริษัทมินิมีราคาตลาดหุ้นละ 24 บาท หรือเป็นเงิน 1,152,000 บาท ค่าเพื่อการปรับมูลค่า เงินลงทุน-เพื่อขาย 192,000 กำไรขาดทุนที่ยังไม่ เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้น 192,000	ไม่บันทึกบัญชี
☐ 25 มค 25+3 บริษัทมินิประกาศและจ่ายเงินสดปันผล 200,000 บาท เงินสด 40,000 เงินปันผลรับ 40,000	<div style="text-align: right;"> เงินสด 40,000 เงินลงทุนในบริษัทมินิ 40,000 </div>
☐ สำหรับปี 25+3 บริษัทมินิรายงานขาดทุนสุทธิ 100,000 บาท <div style="text-align: center;">ไม่บันทึกบัญชี</div>	<div style="text-align: right;"> ขาดทุนจากการลงทุน 20,000 เงินลงทุนในบริษัทมินิ 20,000 </div>
☐ 31 ธค 25+3 ราคาตลาดของหุ้นของบริษัทมินิหุ้นละ 22 บาท หรือ 1,056,000 บ. กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าเพื่อการปรับมูลค่า ค่าเงินลงทุน-เพื่อขาย 96,000 ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นเท่ากับ 1,152,000-1,056,000 บาท	ไม่บันทึกบัญชี

วิธีส่วนได้เสีย-เพิ่มเติม

วิธีปฏิบัติทางบัญชีตามวิธีส่วนได้เสีย นอกจากบริษัทผู้ลงทุนจะต้องปรับปรุงบัญชีเงินลงทุนด้วยผลกำไรและเงินปันผลที่ได้รับแล้ว ผู้ลงทุนยังต้องตัดจำหน่ายผลต่างระหว่างราคาหุ้นและราคาตามบัญชีของส่วนได้เสียในสินทรัพย์สุทธิของบริษัทผู้ถูกลงทุน ณ วันซื้อหุ้นด้วย โดยกระจายผลต่างไปปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทที่ออกหุ้นให้แสดงตามมูลค่ายุติธรรมตามสัดส่วนของหุ้นที่ซื้อ หากกระจายไม่หมดผลต่างที่เหลือถือว่าเป็น “ค่าความนิยม (Goodwill)” และหากบริษัทที่ออกหุ้นมี “รายการพิเศษ (Extraordinary items)” เกิดขึ้น รายได้จากการลงทุนต้องแสดงก่อนรายการพิเศษ

ตัวอย่างที่ 6-8 ในวันที่ 1 มกราคม 25+4 บริษัทนันทรี จำกัดซื้อหุ้นสามัญ 250,000 หุ้นของบริษัทพานิช จำกัด จากหุ้นที่ออกจำหน่ายแล้วทั้งหมดจำนวน 1,000,000 หุ้น เป็นเงินทั้งสิ้น 4,250,000 บาท บริษัทพานิช มีสินทรัพย์สุทธิ ณ วันที่ถูกซื้อหุ้นเป็นเงิน 15,000,000 บาท จากการประเมินมูลค่าสินทรัพย์พบว่าสินทรัพย์ที่มีค่าเสื่อมราคามีราคาตามบัญชีต่ำกว่าราคาตลาด 300,000 บาท ส่วนที่เหลือถือเป็นค่าความนิยม สินทรัพย์ถาวรมีอายุการใช้งานอีก 10 ปี ค่าความนิยมให้ตัดจำหน่ายภายใน 20 ปี

บริษัทพานิชรายงานกำไรสุทธิสำหรับปี 25+4 เท่ากับ 1,400,000 บาทซึ่งได้รวมผลขาดทุนจากรายการพิเศษ 200,000 บาท ในวันที่ 30 มิถุนายน 25+4 และ 31 ธันวาคม 25+4 บริษัทพานิชจ่ายเงินปันผล 250,000 บาทและ 450,000 บาทตามลำดับ

การเปรียบเทียบราคาทุนและราคาตามบัญชีของสินทรัพย์สุทธิ ณ วันซื้อหุ้น มีดังนี้:

ราคาทุน	4,250,000	บาท
หัก ราคาตามบัญชี ($.25 \times 15,000,000$)	<u>3,750,000</u>	
ราคาทุนสูงกว่าราคาตามบัญชี	500,000	
กระจายผลต่าง:		
สินทรัพย์ถาวร	300,000	
ค่าความนิยม	<u>200,000</u>	
เหลือ	<u>-0-</u>	

บริษัทหนนทรีจะบันทึกการลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย ดังต่อไปนี้

1 มกราคม 25+4

เงินลงทุนในบริษัทพานิช.....	4,250,000
เงินสด	4,250,000

บันทึกการลงทุนซื้อหุ้นสามัญบริษัทพานิช จำนวน 250,000 หุ้น

30 มิถุนายน 25+4

เงินสด	62,500
เงินลงทุนในบริษัทพานิช	62,500
บันทึกที่รับเงินปันผลจำนวน 250,000×.25 จากบริษัทพานิช	

31 ธันวาคม 25+4

เงินลงทุนในบริษัทพานิช	350,000
ขาดทุนจากการลงทุน (รายการพิเศษ)	50,000
รายได้จากการลงทุน (กำไรตามปกติ)	400,000
รับรู้ส่วนได้เสียในกำไรก่อนรายการพิเศษ (1,600,000×.25) และ	
ขาดทุนจากรายการพิเศษ (200,000×.25)	

31 ธันวาคม 25+4

เงินสด	112,500
เงินลงทุนในบริษัทพานิช	112,500
บันทึกที่รับเงินปันผล 450,000×.25	

31 ธันวาคม 25+4

รายได้จากการลงทุน	40,000
เงินลงทุนในบริษัทพานิช	40,000

บันทึกการตัดจำหน่ายผลต่างระหว่างราคาทุนและราคาตามบัญชี
ดังนี้

สินทรัพย์ถาวร	$300,000 \div 10$	=	30,000
ค่านิยมตัดบัญชี	$200,000 \div 20$	=	<u>10,000</u>
รวม			<u>40,000</u>

ยอดคงเหลือของบัญชีเงินลงทุนในหุ้นของบริษัทพานิช ณ วันที่
31 ธันวาคม 25+4 เท่ากับ 4,390,000 บาท ซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงได้
ดังนี้

<u>บัญชีเงินลงทุนบริษัทพานิช</u>		
ราคาทุน ณ วันที่ 1 มกราคม 25+4	4,250,000	
บวก ส่วนได้เสียในกำไรก่อนรายการพิเศษ	<u>400,000</u>	4,650,000
หัก ขาดทุนจากรายการพิเศษ	50,000	
เงินปันผลรับ วันที่ 30 มิถุนายน และ 31 ธันวาคม	175,000	
ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ที่มีค่าเสื่อมราคา	30,000	
ตัดจำหน่ายค่าความนิยม	<u>10,000</u>	<u>265,000</u>
ยอดคงเหลือของบัญชีเงินลงทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+4		<u>4,385,000</u>

การถือหุ้นมากกว่า 50%

หากกิจการหนึ่งซื้อหุ้นสามัญของอีกกิจการหนึ่งเกิน 50% ถือว่ากิจการที่ลงทุนมีอำนาจเข้าไปควบคุม (Control) อีกกิจการหนึ่ง บริษัทที่ลงทุนจะเรียกว่า “บริษัทใหญ่ (Parent)” ส่วนบริษัทที่ถูกซื้อหุ้นจะเรียกว่า

“บริษัทย่อย (Subsidiary)” เงินลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทย่อยจะแสดงเป็นเงินลงทุนระยะยาว (Long-term investment) ในงบดุลของบริษัทใหญ่ สำหรับวิธีการบันทึกการลงทุนของบริษัทใหญ่ จะใช้วิธีส่วนได้เสีย

ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตราสารทุน

การซื้อหลักทรัพย์มากกว่าหนึ่งชนิด

ถ้ากิจการซื้อหลักทรัพย์มากกว่าหนึ่งชนิดโดยจ่ายซื้อด้วยยอดรวม (Lump sum) ถ้าทราบมูลค่ายุติธรรม (ราคาตลาด) ของหลักทรัพย์แต่ละชนิด ก็ให้ใช้ราคาตลาดเป็นเกณฑ์ในการปันส่วนต้นทุน

ตัวอย่างที่ 6-9 ในวันที่ 1 กันยายน 25+5 บริษัทหนนทรี จ่ายซื้อหลักทรัพย์เป็นเงินรวม 264,000 บาท ประกอบด้วยหุ้นสามัญ 5,000 หุ้นของบริษัทสาธิต จำกัด และหุ้นบุริมสิทธิ 8% 1,000 หุ้นราคามูลค่าหุ้นละ 100 บาทของบริษัทหงามวานิช จำกัด บริษัทหนนทรีจ่ายค่านายหน้าในการซื้อหุ้นอีก 2,000 บาท ในวันที่ซื้อ หุ้นสามัญของบริษัทสาธิตขายในราคาหุ้นละ 24 บาท และหุ้นบุริมสิทธิของบริษัทหงามวานิชขายในราคาหุ้นละ 160 บาท

บริษัทหนนทรีจะแบ่งต้นทุนรวม 266,000 บาทให้แก่หลักทรัพย์ทั้งสองชนิดโดยใช้สัดส่วนของราคาตลาดดังนี้

หลักทรัพย์	จำนวน หุ้นที่ซื้อ	ราคา ตลาด ต่อหุ้น	มูลค่าตลาด	สัดส่วนของ มูลค่าตลาด	ต้นทุนใน การซื้อที่ แบ่งให้
หุ้นสามัญ- บริษัทสาธิต	5,000	24	120,000	120,000/280,000 (×266,000)	114,000
หุ้นบุริมสิทธิ- บริษัทงามวานิช	1,000	160	160,000	160,000/280,000 (×266,000)	152,000
รวม			<u>280,000</u>		<u>266,000</u>

สมมติว่าบริษัทหนนทรีตั้งใจจะถือหลักทรัพย์ไว้เพื่อขาย การบันทึก
การลงทุน มีดังนี้

หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นสามัญบริษัทสาธิต	114,000
หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นบุริมสิทธิบริษัทงามวานิช.....	152,000
เงินสด	266,000

การจำหน่ายตราสารทุน (ชนิดเดียวกันบางส่วน)

หากกิจการขายเงินลงทุนเพียงบางส่วน ราคาตามบัญชีต่อหน่วยที่ใช้
ในการบันทึกขายได้หรือค่าใช้จ่ายของเงินลงทุนชนิดเดียวกันต้องคำนวณ
โดยใช้ **วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก**

ตัวอย่างที่ 6-10 ในระหว่างปี 25+1 บริษัทนนทรี จำกัด มีการซื้อขายหุ้นสามัญของบริษัททวิกิจ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ มีรายละเอียดดังนี้

วันที่		จำนวนหุ้นที่ซื้อ ขาย	ราคาตลาด ต่อหุ้น	ราคาตาม บัญชีคงเหลือ	ราคาตามบัญชี ถัวเฉลี่ย
5 ม.ค. 25+1	ซื้อ	20,000	40	800,000	40
30 เม.ย. 25+1	ขาย	(6,000)	42	560,000	40
7 พ.ค. 25+1	ซื้อ	10,000	43	990,000	41.25*
30 มิ.ย. 25+1	ขาย	(6,000)	39	742,500	41.25
		<u>18,000</u>			

* $(560,000 + 430,000) \div 24,000$

บริษัทนนทรีจะบันทึกเงินลงทุนในบริษัททวิกิจ ดังนี้

5 มกราคม 25+1

หลักทรัพย์เพื่อค้า-หุ้นบริษัททวิกิจ 800,000

เงินสด 800,000

30 เมษายน 25+1

เงินสด (42×6,000)	252,000
หลักทรัพย์เพื่อค้า-หุ้นบริษัททวิกิจ (40×6,000) ...	240,000
กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์-งบกำไรขาดทุน....	12,000

7 พฤษภาคม 25+1

หลักทรัพย์เพื่อค้า-หุ้นบริษัททวิกิจ (43×10,000)	430,000
เงินสด	430,000

30 มิถุนายน 25+1

เงินสด (39×6,000)	234,000
ขาดทุนจากการจำหน่ายหลักทรัพย์-งบกำไรขาดทุน	13,500
หลักทรัพย์เพื่อค้า-หุ้นบริษัททวิกิจ (41.25×6,000) ...	247,500

การโอนเปลี่ยนแปลงประเภทของหลักทรัพย์

กิจการอาจโอนเปลี่ยนเงินลงทุนจากประเภทหนึ่งไปอีกประเภทหนึ่ง การโอนเปลี่ยนแปลงประเภทของหลักทรัพย์จะใช้มูลค่ายุติธรรม

ถ้าจะโอนหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด เงินลงทุนใหม่ (ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด) จะถูกบันทึกบัญชี ด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนเป็นราคาทุนของหลักทรัพย์ใหม่

ตารางที่ 6-6 หลักการบัญชีสำหรับการเปลี่ยนประเภทหลักทรัพย์

ชนิดของการโอน	การบันทึกบัญชี หลักทรัพย์ใหม่	ผลกระทบของการ โอนที่มีต่อส่วนของ ผู้ถือหุ้น	ผลกระทบของการโอนที่มี ต่อกำไรสุทธิ
การโอนเปลี่ยนตราสารทุนในความต้องการของตลาดและตราสารหนี้			
1. การโอนหลักทรัพย์ เพื่อเข้าไปเป็นเงินลง ทุนประเภทอื่น	ใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนของหลัก ทรัพย์ที่โอนเป็นราคา ทุนใหม่	กำไรหรือขาดทุนที่ยัง ไม่เกิดขึ้น ณ วันที่โอน (ผลต่างระหว่างราคา ตามบัญชีและมูลค่า ยุติธรรม) เพิ่มหรือลด ส่วนของผู้ถือหุ้น	กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิด ขึ้น ณ วันที่โอนรับรู้ในงบ กำไรขาดทุน
2. การโอนเงินลงทุน ประเภทอื่นไปเป็น หลักทรัพย์เพื่อค้า	ใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนของหลัก ทรัพย์ที่โอนเป็นราคา ทุนใหม่	กำไรหรือขาดทุนที่ยัง ไม่เกิดขึ้น ณ วันที่โอน เพิ่มหรือลดส่วนของผู้ ถือหุ้น	กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิด ขึ้น ณ วันที่โอนรับรู้ในงบ กำไรขาดทุน
กลับทุกรายการที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่เปลี่ยนโอน			
3. การโอนตราสารหนี้ ที่จะถือจนครบ กำหนดไปเป็นหลัก ทรัพย์เพื่อขาย	ใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนของหลัก ทรัพย์ที่โอนเป็นราคา ทุนใหม่	ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่ม ขึ้นหรือลดลงด้วย กำไรหรือขาดทุนที่ยัง ไม่เกิดขึ้น ณ วันที่โอน	ไม่มีผลกระทบ
4. การโอนหลักทรัพย์ เพื่อขายไปเป็นตราสาร หนี้ที่จะถือจนครบ กำหนด	ใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนของหลัก ทรัพย์ที่โอนเป็นราคา ทุนใหม่	ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่ม ขึ้นหรือลดลงด้วย กำไรหรือขาดทุนที่ยัง ไม่เกิดขึ้น ณ วันที่โอน และตัดจำหน่ายตลอด อายุหุ้นกู้ที่เหลือด้วย วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้ จริง	ไม่มีผลกระทบ

ชนิดของการโอน	การบันทึกบัญชี หลักทรัพย์ใหม่	ผลกระทบของการ โอนที่มีต่อส่วนของ ผู้ถือหุ้น	ผลกระทบของการโอนที่มี ต่อกำไรสุทธิ
5. การโอนหลักทรัพย์ เพื่อขายไปเป็นเงินลง ทุนในบริษัทร่วมหรือ บริษัทย่อย	ใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนของหลัก ทรัพย์ที่โอนเป็นราคา ทุนใหม่	ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 39 เรื่องกำไร หรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวด ข้อผิดพลาดที่สำคัญและ การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี กลับทุกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์เพื่อขาย	
6. การโอนเงินลงทุน ในบริษัทย่อยหรือ บริษัทร่วมไปเป็นหลัก ทรัพย์เพื่อขาย	ใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนของหลัก ทรัพย์ที่โอนเป็นราคา ทุนใหม่	ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่ม ขึ้นหรือลดลงด้วยผล ต่างระหว่างราคาตาม บัญชีและมูลค่ายุติ ธรรม	ไม่มีผลกระทบ
การโอนเปลี่ยนตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด			
7. การโอนเปลี่ยนเงิน ลงทุนทั่วไป (เงินลง ทุนระยะยาว) ไปเป็น เงินลงทุนในบริษัท ย่อยหรือบริษัทร่วม	ราคาตามบัญชี ณ วัน ที่โอน	ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 39	
8. การโอนเปลี่ยนเงิน ลงทุนในบริษัทย่อย หรือบริษัทร่วมไปเป็น เงินลงทุนทั่วไป (เงิน ลงทุนระยะยาว)	ราคาตามบัญชี ณ วัน ที่โอน	ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 39	

การโอนเปลี่ยนหลักทรัพย์เพื่อค่าเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย

ตัวอย่างที่ 6-11 สมมติว่าบริษัทมหาชนจำกัดตัดสินใจโอนพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่ถือไว้ในกลุ่มหลักทรัพย์เพื่อค่าไปเป็นกลุ่มหลักทรัพย์เพื่อขาย ในวันที่ 31 ธันวาคม 25+6 กลุ่มหลักทรัพย์ก่อนและหลังการโอนมีดังนี้

ก่อนการโอน					
หลักทรัพย์เพื่อค่า			หลักทรัพย์เพื่อขาย		
	ราคาทุน	มูลค่า		ราคาทุน	มูลค่า
		ยุติธรรม			ยุติธรรม
พันธบัตรรัฐบาล	200,000	220,000	ตราสารทุน	<u>220,000</u>	<u>160,000</u>
พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	<u>140,000</u>	<u>170,000</u>			
	<u>340,000</u>	<u>390,000</u>			
หลังการโอน					
หลักทรัพย์เพื่อค่า			หลักทรัพย์เพื่อขาย		
	ราคาทุน	มูลค่า		ราคาทุน	มูลค่า
		ยุติธรรม			ยุติธรรม
พันธบัตรรัฐบาล	<u>200,000</u>	<u>220,000</u>	ตราสารทุน	220,000	160,000
			พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	<u>170,000</u>	<u>170,000</u>
				<u>390,000</u>	<u>330,000</u>

สมมติว่าบริษัทนนทรียังไม่ได้ปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมในงวดปัจจุบัน การบันทึกการโอนหลักทรัพย์ทำได้ดังนี้

หลักทรัพย์เพื่อขาย.....	170,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - งบกำไรขาดทุน.....	30,000
หลักทรัพย์เพื่อค้า.....	140,000

การโอนเปลี่ยนหลักทรัพย์เพื่อขายเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า

ตัวอย่างที่ 6-12 สมมติว่าบริษัทนนทรีต้องการโอนเปลี่ยนหุ้นกู้ซึ่งถือไว้ในกลุ่มหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นกลุ่มหลักทรัพย์เพื่อค้า กลุ่มหลักทรัพย์ก่อนและหลังการโอนมีดังนี้

ก่อนการโอน					
หลักทรัพย์เพื่อขาย			หลักทรัพย์เพื่อค้า		
	ราคาทุน	มูลค่า ยุติธรรม		ราคาทุน	มูลค่า ยุติธรรม
ตราสารทุน	180,000	200,000	ไม่มีกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน		
หุ้นกู้	160,000	150,000			
	<u>340,000</u>	<u>350,000</u>			
หลังการโอน					
หลักทรัพย์เพื่อขาย			หลักทรัพย์เพื่อค้า		
	ราคาทุน	มูลค่า ยุติธรรม		ราคาทุน	มูลค่า ยุติธรรม
ตราสารทุน	180,000	200,000	หุ้นกู้	150,000	150,000

สมมติว่าบริษัทนนทรียังไม่ได้ปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมสำหรับงวดปัจจุบัน การบันทึกการโอนหลักทรัพย์ทำได้ดังนี้

หลักทรัพย์เพื่อค้า.....	150,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - งบกำไรขาดทุน..	10,000
หลักทรัพย์เพื่อขาย.....	160,000

ในกรณีหลักทรัพย์เพื่อขายที่ต้องการโอนเปลี่ยนประเภทมีบัญชีปรับมูลค่าที่เกี่ยวข้องซึ่งเกิดจากการปรับมูลค่ายุติธรรมในงวดก่อน

เช่น สมมติว่าบัญชีกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้นมียอดคงเหลือด้านเดบิต 15,000 บาท และบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนมียอดคงเหลือด้านเครดิต 15,000 บาท การบันทึกการโอนเปลี่ยนประเภทเงินลงทุนจะต้องกลับทุกบัญชีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักทรัพย์เพื่อค้า.....	150,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - งบกำไรขาดทุน..	10,000
ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน-เพื่อขาย	15,000
หลักทรัพย์เพื่อขาย.....	160,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้น	15,000

การโอนเปลี่ยนตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดเป็นหลัก ทรัพย์เพื่อขาย

ตัวอย่างที่ 6-13 สมมติว่าบริษัทมหาชน จำกัด ตัดสินใจโอนหุ้นกู้บริษัทปูนซิเมนต์ไทยในกลุ่มตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดไปเป็นกลุ่มหลักทรัพย์เพื่อขาย มูลค่ายุติธรรมของหุ้นกู้เท่ากับ 180,000 บาท กลุ่มหลักทรัพย์ก่อนและหลังการโอนมีดังนี้

ก่อนการโอน				
<u>ถือจนครบกำหนด</u>		<u>หลักทรัพย์เพื่อขาย</u>		
	<u>ราคาทุน</u>		<u>ราคาทุน</u>	<u>มูลค่ายุติธรรม</u>
หุ้นกู้การไฟฟ้า	120,000	ตราสารทุน	<u>200,000</u>	<u>260,000</u>
หุ้นกู้บริษัทปูนซิเมนต์ไทย	<u>160,000</u>			
	<u>280,000</u>			
หลังการโอน				
<u>ถือจนครบกำหนด</u>		<u>หลักทรัพย์เพื่อขาย</u>		
	<u>ราคาทุน</u>		<u>ราคาทุน</u>	<u>มูลค่ายุติธรรม</u>
หุ้นกู้การไฟฟ้า	<u>120,000</u>	ตราสารทุน	200,000	260,000
		หุ้นกู้บริษัทปูนซิเมนต์ไทย	<u>160,000</u>	<u>180,000</u>
			<u>360,000</u>	<u>440,000</u>

การบันทึกรายการโอนหลักทรัพย์ทำได้ดังนี้

หลักทรัพย์เพื่อขาย.....	160,000
ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - เพื่อขาย	20,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - ส่วนของผู้ถือหุ้น.....	20,000
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด.....	160,000

การโอนเปลี่ยนหลักทรัพย์เพื่อขายเป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

ตัวอย่างที่ 6-14 สมมติว่าบริษัทนนทรี จำกัด จะโอนหุ้นกู้บริษัทการบินไทยจากหลักทรัพย์ที่มีเพื่อขายไปเป็นหลักทรัพย์ที่จะถือไว้จนครบกำหนดหุ้นกู้ซื้อมาในวันที่ 31 ธค. 25+8 ในราคาที่เราไว้ 200,000 บาท

ก่อนการโอน					
		หลักทรัพย์เพื่อขาย		ถือจนครบกำหนด	
		ราคาทุน	มูลค่า	ราคาทุน	มูลค่า
		ยุติธรรม		ยุติธรรม	
หุ้นกู้บริษัทการบินไทย		<u>200,000</u>	<u>208,000</u>	ไม่มีกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน	
หลังการโอน					
		หลักทรัพย์เพื่อขาย		ถือจนครบกำหนด	
		ราคาทุน	มูลค่า	ราคาทุน	มูลค่า
		ยุติธรรม		ยุติธรรม	
ไม่มีกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน				หุ้นกู้บริษัทการบินไทย	<u>200,000</u> <u>208,000</u>

การบันทึกการโอนหลักทรัพย์ทำได้ดังนี้

ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน - ถือจนครบกำหนด ..8,000	
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด.....	200,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น - ส่วนของผู้ถือหุ้น.....	8,000
หลักทรัพย์เพื่อขาย.....	200,000

การโอนเปลี่ยนหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นเงินลงทุนในบริษัท ร่วมหรือบริษัทย่อย

ตัวอย่างที่ 6-15 สมมติว่าในวันที่ 4 มกราคม 25+1 บริษัทหนนทรีซื้อหุ้น
ของบริษัทบางเขน จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
จำนวน 10% ด้วยเงินสด 1,000,000 บาท โดยจะถือไว้เป็นหลักทรัพย์
เพื่อขาย

ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทบางเขน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+1 มีดังนี้

มูลค่ายุติธรรมของหุ้น	1,065,000 บาท
กำไรสุทธิประจำปี 25+1	500,000
เงินปันผลจ่าย ปี 25+1	200,000

ต่อมาในวันที่ 3 มกราคม 25+2 บริษัทหนนทรีซื้อหุ้นบริษัทบางเขน
เพิ่มอีก 30% เป็นเงิน 7.5 ล้านบาท

4 มกราคม 25+1

หลักทรัพย์เพื่อขาย - หุ้นบริษัทบางเขน.....	1,000,000
เงินสด	1,000,000

31 ธันวาคม 25+1

เงินสด (200,000×10%)	20,000
เงินปันผลรับ	20,000
(บันทึกเงินปันผลรับจากบริษัทบางเขน)	
ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน-หุ้นบริษัทบางเขน ..	65,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้น	65,000
(ปรับมูลค่าเงินลงทุนให้แสดงมูลค่ายุติธรรม)	

3 มกราคม 25+2

เงินลงทุนในบริษัทบางเขน	7,500,000
เงินสด	7,500,000
(บันทึกการซื้อเงินลงทุนเพิ่ม)	

เงินลงทุนในบริษัทบางเขน	1,000,000
กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น-ส่วนของผู้ถือหุ้น	65,000
หลักทรัพย์เพื่อขาย-หุ้นบริษัทบางเขน.....	1,000,000
ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน-หุ้นบริษัทบางเขน	65,000
(โอนเปลี่ยนแปลงจากหลักทรัพย์เพื่อขายเป็นเงินลงทุนในบริษัท	

รวม)

เงินลงทุนในบริษัทบางเขน	30,000
กำไรสะสม (ต้นงวด)	30,000
(บันทึกการปรับย้อนหลังเนื่องจากซื้อเงินลงทุนเพิ่ม)	

การคำนวณการปรับย้อนหลัง:

	25+1
ส่วนได้เสียในกำไรสุทธิของบริษัทบางเขน (10%).....	50,000
เงินปันผลรับ	(20,000)
ปรับปรุงงวดก่อน	<u>30,000</u>

การโอนเปลี่ยนตราสารทุนจากหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือบริษัทย่อย กิจการต้องใช้ **มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอน** ในการบันทึกบัญชีพร้อมทั้งกลับทุกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์เพื่อขาย

การด้อยค่าของหลักทรัพย์

กิจการควรประเมินค่าเงินลงทุนทุกชนิด ณ วันที่จัดทำรายงานเพื่อตัดสินว่าหลักทรัพย์เหล่านี้เกิดการขาดทุนในลักษณะที่ไม่ใช่ชั่วคราวหรือที่เรียกว่าเกิด “การด้อยค่า (Impairment)” หรือไม่ สถานการณ์ที่บ่งบอกว่าอาจเกิดผลขาดทุนในหลักทรัพย์ที่ลงทุนอย่างถาวร ได้แก่

- บริษัทที่ออกหลักทรัพย์กำลังประสบปัญหาทางการเงิน

- มีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทออกหลักทรัพย์จะล้มละลายหรือฟื้นฟูกิจการ
- การผิดนัดชำระหนี้หรือผิดเงื่อนไขในสัญญา
- หลักทรัพย์ไม่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์อีกต่อไปเนื่องจากผู้ออกหลักทรัพย์ประสบปัญหาทางการเงิน

ถ้าการลดมูลค่าของเงินลงทุนเกิดขึ้นมิใช่เป็นการชั่วคราว ราคาทุนของหลักทรัพย์จะถูกตัดจำหน่ายให้เป็นราคาทุนใหม่ จำนวนที่ตัดจำหน่ายถือเป็นขาดทุนที่เกิดขึ้นแล้วและต้องรวมอยู่ในงบกำไรขาดทุน

ประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเงินลงทุน

การลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนมีหัวข้อที่เกี่ยวข้องดังนี้

- (1) รายได้จากการลงทุนในตราสารทุน
- (2) การรับหุ้นปันผล
- (3) การแยกหุ้น
- (4) สิทธิซื้อหุ้น
- (5) ราคาเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต
- (6) การบัญชีสำหรับเงินกองทุน

รายได้จากเงินลงทุนในตราสารทุน

รายได้จากเงินลงทุนจะต้องนำไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของงบกำไรขาดทุนของผู้ลงทุน สำหรับวิธีมูลค่ายุติธรรม เงินปันผลที่ได้รับจะถูกบันทึกเป็น “เงินปันผลรับ” ส่วนวิธีส่วนได้เสีย ถ้าบริษัทที่ขายหุ้นมีกำไรจากรายการพิเศษ รายการปรับปรุงของงวดก่อน ผู้ลงทุนจะต้องรายงานกำไรตามปกติ กำไรจากรายการพิเศษและรายการปรับปรุงตาม **สัดส่วนของหุ้นที่ถือ**

หากกิจการได้รับปันผลเป็นสินทรัพย์อื่นที่ไม่ใช่เงินสด (Property dividends) กิจการต้องเดบิตสินทรัพย์ที่ได้มาด้วยมูลค่ายุติธรรม และเครดิตเงินปันผลรับ

หากผู้ลงทุนอาจได้รับ **เงินปันผลจากกำไรสะสมก่อนการซื้อหุ้นหรือเงินปันผลคืนทุน** (Liquidating dividend) ผู้ลงทุนจะต้องบันทึกลดบัญชีเงินลงทุนลงด้วยเงินปันผลที่ได้รับแทนการเครดิตเงินปันผลรับ เนื่องจากไม่ถือเป็นรายได้

ตัวอย่างที่ 6-17 บริษัทมหาชนซื้อเงินลงทุน 2% ในบริษัทแทนพิมพ์เป็นเงิน 90,000 บาท เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 25+7 ในปี 25+8 บริษัทแทนพิมพ์ไม่มีกำไรแต่ประกาศและจ่ายเงินปันผลให้กับบริษัทมหาชนเป็นเงิน 4,000 บาท การบันทึกรายการรับเงินปันผลของบริษัทมหาชน มีดังนี้

เงินสด 4,000

หลักทรัพย์เพื่อขาย 4,000

เงินปันผลที่ได้รับถือเป็นการลงทุนเนื่องจากนำผลกำไรในงวดก่อนมาจ่าย จึงต้องลดบัญชีหลักทรัพย์เพื่อขายลง

การรับหุ้นปันผล

หุ้นปันผล (Stock dividend) ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้ลงทุน เนื่องจากส่วนได้เสียในหุ้นของผู้ลงทุนไม่เปลี่ยนแปลงและบริษัทที่ออกหุ้นก็ไม่ได้จำหน่ายสินทรัพย์ใด ๆ ออกจากกิจการ ในแง่ของผู้ลงทุน **การรับหุ้นปันผลจึงไม่ต้องบันทึกบัญชี แต่จะบันทึกความจำ (Memorandum)** ในบัญชีเงินลงทุนว่าได้รับหุ้นเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลให้ราคาตามบัญชีต่อหุ้นลดลง (ราคาตามบัญชีของหุ้นที่ซื้อครั้งแรกหารด้วยจำนวนหุ้นรวม)

ตัวอย่างที่ 6-18 สมมติว่าบริษัทหนนทรีซื้อหุ้นสามัญของบริษัทชั้นไทย จำนวน 100 หุ้นในราคา 19,200 บาท ต่อมาอีก 2 ปี บริษัทชั้นไทยประกาศหุ้นปันผลให้กับผู้ถือหุ้นในอัตรา 1 หุ้นต่อ 2 หุ้นที่ถือ ดังนั้นบริษัทหนนทรีจะได้รับหุ้นปันผล 50 หุ้น ทำให้มีหุ้นทั้งหมด 150 หุ้น ราคาหุ้น 19,200 บาท ถ้าบริษัทหนนทรีขายหุ้นสามัญออกไป 60 หุ้นเป็นเงิน 8,600 บาท

การคำนวณราคาทุนของหุ้นที่ขายและการบันทึกบัญชี ทำได้ดังนี้

ราคาทุนเริ่มแรกของหุ้นสามัญ 100 หุ้นที่ซื้อ	19,200	บาท
ราคาทุนของหุ้นปันผล 50 หุ้น	-0-	
ราคาตามบัญชีของหุ้น 150 หุ้น	<u>19,200</u>	
ราคาตามบัญชีต่อหุ้น $19,200 \div 150$ หรือ 128 บาท		
ราคาตามบัญชีของหุ้นที่ขาย 60 หุ้น $\times 128 = 7,680$ บาท		

เงินสด 8,600

    หลักทรัพย์เพื่อขาย..... 7,680

    กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์..... 920

ถ้าหุ้นปันผลเป็นหุ้นต่างชนิดกับหุ้นที่ประกาศจ่ายปันผล เช่น ได้รับหุ้นบุริมสิทธิจากหุ้นสามัญที่ถืออยู่ หรือตรงกันข้าม การบัญชีเกี่ยวกับหุ้นปันผลมีดังนี้

- 1. วิธีปันส่วน (Allocation method)** จะบันทึกหุ้นปันผลด้วยต้นทุนที่ได้รับการปันส่วนมาจากราคาตามบัญชีของหุ้นเก่าโดยจัดสรรตามมูลค่าตลาดของหุ้นต่างชนิดกันหลังจากออกหุ้นปันผลแล้ว
- 2. วิธีไม่บันทึกต้นทุน (Noncost method)** จะบันทึกหุ้นใหม่เฉพาะจำนวนหุ้นเท่านั้น (บันทึกความจำ) เมื่อขายหุ้นออกไป ก็จะได้รับรู้กำไรเท่ากับราคาขาย
- 3. วิธีราคาตลาด (Market value method)** จะบันทึกราคาหุ้นใหม่เท่ากับราคาตลาดพร้อมกับบันทึกเครดิตเงินปันผลรับ

ตัวอย่างที่ 6-19 บริษัทมหาชน จำกัดซื้อหุ้นสามัญของบริษัทสากลสต็อก จำกัด 100 หุ้นในราคาหุ้นละ 150 บาท ราคาหุ้นรวมจึงเท่ากับ 15,000 บาท ต่อมาบริษัทมหาชนได้รับหุ้นปันผลเป็นหุ้นบุริมสิทธิ 40 หุ้น มีราคาตลาด 5,000 บาท ในเวลานั้น ราคาตลาดของหุ้นสามัญเท่ากับ 20,000 บาท ถ้าใช้วิธีปันส่วนต้นทุนที่แบ่งให้หุ้นแต่ละชนิดตามสัดส่วนราคาตลาดคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ราคาหุ้นที่ปันส่วนให้หุ้นสามัญ} &= 15,000 \times \frac{20,000}{25,000} = 12,000 \text{ บาท หรือ } 120 \text{ บาทต่อหุ้น} \\ \text{ราคาหุ้นที่ปันส่วนให้หุ้นบุริมสิทธิ} &= 15,000 \times \frac{5,000}{25,000} = 3,000 \text{ บาท หรือ } 75 \text{ บาทต่อหุ้น} \\ \text{รวมต้นทุนที่ปันส่วน} & \qquad \qquad \qquad \underline{15,000} \text{ บาท} \end{aligned}$$

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป มีดังนี้

เงินลงทุนในหุ้นบุริมสิทธิ	3,000
เงินลงทุนในหุ้นสามัญ	3,000

การแยกหุ้น

การบันทึกบัญชีของผู้ลงทุนสำหรับการแยกหุ้นจะเหมือนกับการรับหุ้นปันผล กล่าวคือจะบันทึกความจำ (Memorandum) สำหรับหุ้นที่ได้รับเพิ่มขึ้นและคำนวณราคาหุ้นต่อหุ้นใหม่

สิทธิซื้อหุ้น

สิทธิของผู้ถือหุ้นเดิมในการซื้อหุ้นที่ออกเพิ่มเติมเรียกว่า **สิทธิซื้อหุ้น (Stock rights)** โดยทั่วไปสำหรับการเสนอให้สิทธิซื้อหุ้น ผู้ออกหุ้นมักให้สิทธิ 1 หน่วยต่อ 1 หุ้น แต่การซื้อหุ้นที่ออกใหม่ 1 หุ้นนั้นอาจต้องใช้สิทธิมากกว่าหนึ่งหน่วย

ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเรียกว่า **ตราสารแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น (Warrant)** ซึ่งเป็นเอกสารที่ระบุจำนวนหุ้นที่ผู้ถือสิทธิสามารถซื้อหุ้นได้ตามราคาและระยะเวลาที่กำหนด

สิทธิซื้อหุ้นจะมีวันสำคัญที่เกี่ยวข้อง 3 วันด้วยกันคือ

1. วันที่ประกาศให้สิทธิซื้อหุ้น
2. วันที่ออกเอกสารสิทธิที่เรียกว่าตราสารแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น
3. วันที่สิทธิซื้อหุ้นหมดอายุ

นับจากวันที่ประกาศให้สิทธิจนถึงวันออกเอกสารสิทธิ หุ้นและสิทธิยังไม่สามารถแยกจากกันได้ หุ้นดังกล่าวจะซื้อขายในตลาดในราคาที่รวมสิทธิเรียกว่า **หุ้นรวมสิทธิ (Rights-on)** แต่หลังจากออกตราสารแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นแต่ก่อนสิทธิซื้อหุ้นจะหมดอายุลง หุ้นและสิทธิสามารถแยกกันซื้อขายได้ หุ้นที่ขายโดยแยกต่างหากจากสิทธิเรียกว่า **หุ้นไม่รวมสิทธิ (Ex-rights)**

การได้รับสิทธิซื้อหุ้น

เมื่อผู้ลงทุนได้รับสิทธิในการซื้อหุ้นที่ออกใหม่เพิ่มเติม ผู้ลงทุนมีทางเลือก 3 ทางคือ

1. ใช้สิทธิซื้อหุ้นที่ออกใหม่
2. ขายสิทธิซื้อหุ้น
3. ปล่อยให้สิทธิซื้อหุ้นหมดอายุโดยไม่ได้ขายหรือใช้สิทธิ

ตัวอย่างที่ 6-20 บริษัทนันทรี จำกัดซื้อหุ้นสามัญของบริษัทธัญญา จำกัดจำนวน 100 หุ้นในราคาหุ้นละ 100 บาท ต่อมาบริษัทธัญญาประกาศให้สิทธิซื้อหุ้นแก่ผู้ถือหุ้นเดิมในอัตรา 1 สิทธิต่อ 1 หุ้น โดยสามารถนำสิทธิ 2 หน่วยมาแลกซื้อหุ้นสามัญใหม่ได้ 1 หุ้นในราคาหุ้นละ 100 บาท

ราคาตลาด ณ วันที่ออกตราสารแสดงสิทธิ (Warrants)

: หุ้นสามัญ 120 บาทต่อหุ้นและสิทธิซื้อหุ้น 6 บาทต่อหน่วย

การหาราคาหุ้นของสิทธิและราคาหุ้นของหุ้น คำนวณได้จากสูตรต่อไปนี้

$\text{ราคาหุ้นของสิทธิซื้อหุ้น} = \frac{\text{ราคาตลาดของสิทธิ} \times \text{ราคาหุ้นเดิมของหุ้น}}{\text{ราคาตลาดของหุ้นไม่รวมสิทธิ} + \text{ราคาตลาดของสิทธิ}}$
$\text{ราคาหุ้นของหุ้นเดิม} = \frac{\text{ราคาตลาดของหุ้นไม่รวมสิทธิ} \times \text{ราคาหุ้นเดิมของหุ้น}}{\text{ราคาตลาดของหุ้นไม่รวมสิทธิ} + \text{ราคาตลาดของสิทธิ}}$

ราคาตลาดของหุ้น (100×120)	12,000	บาท
ราคาตลาดของสิทธิ (100×6)	<u>600</u>	
ราคาตลาดรวม	<u>12,600</u>	

$$\text{ราคาหุ้นที่ปันส่วนให้หุ้น} \frac{12,000}{12,600} \times 10,000 = 9,523.80 \text{ บาท}$$

$$\text{ราคาหุ้นที่ปันส่วนให้สิทธิ} \frac{600}{12,600} \times 10,000 = \frac{476.20}{10,000.00}$$

$$\text{ราคาหุ้นของหุ้นสามัญ} \quad 9,523.80 \div 100 = 95.238 \text{ บาทต่อหุ้น}$$

$$\text{ราคาหุ้นของสิทธิซื้อหุ้น} \quad 476.20 \div 100 = 4.762 \text{ บาทต่อหน่วย}$$

การลดลงของราคาตามบัญชีของหุ้นสามัญจาก 10,000 บาทเหลือ 9,523.80 บาทและการได้รับสิทธิมูลค่า 476.20 บาท สามารถบันทึกบัญชีได้ดังนี้

    หลักทรัพย์เพื่อขาย (สิทธิซื้อหุ้น) 476.20

    หลักทรัพย์เพื่อขาย 476.20

ถ้าบริษัทนன்றิขายหุ้นสามัญบางส่วนออกไป การคำนวณกำไรหรือขาดทุนจะต้องคำนวณจากราคาหุ้นใหม่คือหุ้นละ 95.238 บาท เช่นถ้าบริษัทขายหุ้นสามัญออกไป 10 หุ้นในราคาหุ้นละ 116 บาท การบันทึกบัญชีทำได้ดังนี้

เงินสด	1,160
หลักทรัพย์เพื่อขาย (10×95.238).....	952.38
กำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์	207.62

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสิทธิซื้อหุ้น

สิทธิซื้อหุ้นสามารถนำไปขายหรือใช้ซื้อหุ้นที่ออกใหม่หรือปล่อยให้หมดอายุ ถ้าสิทธิซื้อหุ้นจำนวน 40 หน่วย ซึ่งสามารถนำไปใช้ซื้อหุ้นสามัญที่ออกใหม่ได้ 20 หุ้นถูกขายในราคาหน่วยละ 6.00 บาท การบันทึกบัญชีทำได้ดังนี้

เงินสด (40 สิทธิ@6 บาท).....	240
หลักทรัพย์เพื่อขาย (สิทธิซื้อหุ้น) (40×4.762).....	190.48
กำไรจากการจำหน่ายสิทธิซื้อหุ้น	49.52

ถ้าสิทธิซื้อหุ้นบางส่วนถูกนำไปใช้ในการซื้อหุ้นสามัญที่ออกใหม่ 20 หุ้น ในราคาที่เสนอขายหุ้นละ 100 บาท การบันทึกบัญชีทำได้ดังนี้

หลักทรัพย์เพื่อขาย.....	2,190.48
หลักทรัพย์เพื่อขาย (สิทธิซื้อหุ้น) (40×4.762).....	190.48
เงินสด (20×100)	2,000.00

ถ้าบริษัทนนทรีปล่อยให้สิทธิ 20 หน่วยที่เหลือหมดอายุไป บริษัทต้องโอนราคาทุนของสิทธิออกจากบัญชีดังนี้

ขาดทุนจากสิทธิซื้อหุ้นหมดอายุ 95.24

หลักทรัพย์เผื่อขาย (สิทธิซื้อหุ้น) (20×4.762) 95.24

ยอดคงเหลือของบัญชีเงินลงทุน มีดังนี้

หลักทรัพย์เผื่อขาย (หุ้น)			
ซื้อเริ่มแรก 100	10,000.00	ปันส่วนราคาทุนให้กับ	
หุ้น@100 บาท		สิทธิซื้อหุ้น 100 สิทธิ	476.20
ซื้อเพิ่มเติมอีก 20 หุ้น โดย	2,190.48	ขายหุ้นสามัญ 10 หุ้น	952.38
ใช้สิทธิซื้อหุ้น			
		ยอดคงเหลือ	<u>10,761.90</u>
	<u>12,190.48</u>		<u>12,190.48</u>
ยอดคงเหลือ	10,761.90*		
* การวิเคราะห์ยอดคงเหลือ			
90 หุ้นที่ซื้อครั้งแรก ราคาที่จัดสรรใหม่หุ้นละ 95.238 บาทเป็นเงิน 8,571.42 บาท			
20 หุ้นที่ซื้อโดยการใช้สิทธิซื้อหุ้น ราคาหุ้นละ 109.524 บาทเป็นเงิน 2,190.48			
ยอดคงเหลือ (100 หุ้น ราคาถัวเฉลี่ยหุ้นละ 97.835 บาท <u>10,761.90</u>			
หลักทรัพย์เผื่อขาย (สิทธิซื้อหุ้น)			
ราคาทุนที่ได้รับจัดสรร		ขาย 40 หน่วย	190.48
สำหรับสิทธิ 100 หน่วย	476.20	ใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญ 40 หน่วย	190.48
		ขาดทุนจากสิทธิหมดอายุ 20	95.24
		หน่วย	
	<u>476.20</u>		<u>476.20</u>
ยอดคงเหลือ	-0-		

ราคาเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต

ราคาเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต (Cash surrender value of life insurance) หมายถึงจำนวนเงินที่บริษัทประกันจะจ่ายให้ในกรณีที่เลิกสัญญาประกัน

หากบริษัทเป็นผู้ออกค่าเบี้ยประกันชีวิตให้แก่ผู้บริหารแต่ผู้รับผลประโยชน์คือผู้บริหารหรือทายาท กรณีนี้ถือว่าค่าเบี้ยประกันคือค่าใช้จ่ายของบริษัท แต่ถ้าบริษัทเป็นผู้รับผลประโยชน์ จะถือว่าราคาเวนคืนกรมธรรม์จะถือเป็นสินทรัพย์ของกิจการ

ตัวอย่างที่ 6-21 บริษัทหนนทรี จำกัด ทำประกันชีวิตให้กับผู้บริหารระดับสูงเป็นเงินจำนวน 1,000,000 บาท โดยต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันปีละ 22,000 บาท ราคาเวนคืนกรมธรรม์แสดงอยู่ในตารางข้างล่างต่อไปนี้

ปี	ค่าเบี้ยประกัน	ราคาเวนคืนกรมธรรม์
25+1	22,000	0
25+2	22,000	0
25+3	22,000	5,000
25+4	22,000	15,000
25+5	22,000	26,000

ปี 25+4

ค่าเบี้ยประกันชีวิต.....	12,000
ราคาเวรคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต	10,000
เงินสด	22,000

สมมติว่าถ้าผู้บริหารของบริษัทเสียชีวิตในวันที่ 1 เมษายน 25+4 หลังจากจ่ายค่าเบี้ยประกันและบันทึกบัญชีตามรายการข้างต้นแล้ว

เงินสด	1,016,500
ค่าเบี้ยประกันชีวิต.....	9,000
ราคาเวรคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต	15,000
กำไรจากการประกันชีวิต.....	992,500

เงินกองทุน

เงินกองทุนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- (1) เงินสดที่ตั้งเป็นกองทุนเพื่อใช้สำหรับการดำเนินงานเฉพาะในงวด
- (2) เงินกองทุนที่ไม่ได้นำไปใช้สำหรับการดำเนินงานในงวดปัจจุบัน แต่จะใช้ประโยชน์ในอนาคต จึงมีลักษณะเป็นเงินลงทุนระยะยาว

เงินกองทุน	วัตถุประสงค์
กองทุนเงินสดย่อย	จ่ายค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนเล็กน้อยเป็นเงินสด
กองทุนเงินสดเพื่อจ่ายเงินเดือน	จ่ายเงินเดือนและค่าจ้าง
กองทุนเงินสดเพื่อจ่ายปันผล	จ่ายเงินปันผล
กองทุนเงินสดเพื่อจ่ายดอกเบี้ย	จ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ระยะยาว

เงินกองทุนประเภทนี้ที่มักพบกันบ่อย ๆ ได้แก่

เงินกองทุน	วัตถุประสงค์
กองทุนจม (Sinking fund)	จ่ายชำระหนี้สินระยะยาว เช่น ใ้ถ่ถอนหุ้นกู้
กองทุนเพื่อขยายกิจการ (Plant expansion fund)	ซื้อหรือก่อสร้างอาคารโรงงานเพิ่มเติม
กองทุนใ้ถ่ถอนหุ้น (Stock redemption fund)	ใ้ถ่ถอนหุ้นทุน (ตามปกติจะเป็นหุ้นบุริมสิทธิ)
กองทุนเพื่อเหตุฉุกเฉิน (Contingency fund)	จ่ายสำหรับเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดไว้ล่วงหน้า

การบันทึกบัญชีเงินกองทุน

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินกองทุน ควรแยกบัญชีสินทรัพย์ รายได้ และค่าใช้จ่ายของเงินกองทุนออกจากกัน บัญชีต่อไปนี้จะนำมาใช้บันทึกเกี่ยวกับเงินกองทุน

- เงินสดกองทุนใ้ถ่ถอนหุ้น
- เงินลงทุนจากกองทุนใ้ถ่ถอนหุ้น
- รายได้ของกองทุนใ้ถ่ถอนหุ้น
- ค่าใช้จ่ายของกองทุนใ้ถ่ถอนหุ้น
- กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนจากกองทุนใ้ถ่ถอนหุ้น
- ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนจากกองทุนใ้ถ่ถอนหุ้น

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับกองทุน มีดังนี้

1) โอนเงินสด (ประจำงวด) จากบัญชีเงินสดไปตั้งเป็นเงินกองทุน

เงินสดกองทุนไถ่ถอนหุ้น.....60,000

เงินสด 60,000

2) ซื้อหลักทรัพย์โดยใช้เงินจากกองทุน

เงินลงทุนจากกองทุนไถ่ถอนหุ้น.....54,000

เงินสดกองทุนไถ่ถอนหุ้น..... 54,000

3) สมมติว่าการลงทุนที่บันทึกบัญชีข้างต้นเป็นการลงทุนซื้อหุ้นกู้อายุ 10 ปีในราคาที่มีส่วนเกิน หุ้นกุ่มีราคามูลค่าเท่ากับ 50,000 บาท วันที่ 1 เมษายน ซึ่งเป็นวันแรกที่ออกจำหน่าย อัตราดอกเบี้ยหุ้นกุ่มีเท่ากับ 8% การบันทึกรายการรับดอกเบี้ยครึ่งปี มีดังนี้

เงินสดกองทุนไถ่ถอนหุ้น.....2,000

รายได้ของกองทุนไถ่ถอนหุ้น $(50,000 \times 0.08 \times 0.5)$ 2,000

4) วันที่ 31 ธันวาคม การบันทึกรายการตัดจำหน่ายส่วนเกินสำหรับระยะเวลา 9 เดือนและการบันทึกดอกเบี้ยค้างรับเป็นเวลา 3 เดือน มีดังนี้

รายได้ของกองทุนไถ่ถอนหุ้น 300

เงินลงทุนจากกองทุนไถ่ถอนหุ้น..... 300

(บันทึกการตัดจำหน่ายส่วนเกิน 9 เดือน --1 เมษายน - 31

ธันวาคม $9/12 \times 4,000 \times 1/10$)

ดอกเบีย้ค้างรับเงินกองทุนไถ่ถอนหุ้น.....1,000
 รายได้ของกองทุนไถ่ถอนหุ้น 1,000
 (บันทึกดอกเบีย้ค้างรับสำหรับเวลา 3 เดือน (ตค.-ธค.) $3/12 \times$
 $50,000 \times .80$)

5) จ่ายเงินเดือนผู้จัดการกองทุน 15,000 บาท

ค่าใช้จ่ายของกองทุนไถ่ถอนหุ้น 15,000
 เงินสดกองทุนไถ่ถอนหุ้น 15,000

6) การบันทึกการไถ่ถอนหุ้นบุริมสิทธิ

หุ้นบุริมสิทธิ 1,000,000
 เงินสดกองทุนไถ่ถอนหุ้น 1,000,000

ข้อแตกต่างระหว่างกองทุนและสำรอง

ข้อแตกต่างระหว่างกองทุนและสำรองที่เด่นชัดคือ กองทุนจะเป็นสินทรัพย์เสมอและมียอดคงเหลือด้านเดบิต ในขณะที่สำรองเป็นส่วนหนึ่งของกำไรสะสม จะมียอดดุลเครดิตเสมอและไม่ถือเป็นสินทรัพย์ของกิจการ

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุน

กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนในงบการเงินหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการบัญชีสำหรับ

- (1) การกำหนดมูลค่าของเงินลงทุน
- (2) ข้อเท็จจริงที่ว่ากิจการใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการกำหนดต้นทุนของตราสารที่จำหน่าย
- (3) การบันทึกบัญชีการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนชั่วคราว

2. รายการที่มีนัยสำคัญที่รวมอยู่ในงบกำไรขาดทุนดังต่อไปนี้

- (1) รายได้ดอกเบี้ย ค่าสิทธิและเงินปันผลจากเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว
- (2) จำนวนรวมของสิ่งตอบแทนจากการขายเงินลงทุนแต่ละประเภท
- (3) จำนวนรวมของรายการกำไรและจำนวนรวมของรายการขาดทุนที่เกิดจากการโอนเปลี่ยนหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า
- (4) จำนวนรวมของรายการกำไรและจำนวนรวมของรายการขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนแต่ละประเภท

- (5) จำนวนรวมของรายการกำไรและจำนวนรวมของรายการขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของหลักทรัพย์เพื่อค้าและเงินลงทุนทั่วไป
3. การเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวดของส่วนเกินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงนั้น
4. กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์เพื่อขายและตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด โดยแสดงแยกตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดเป็นแต่ละรายการ ดังต่อไปนี้
- (1) มูลค่ายุติธรรม
  - (2) จำนวนรวมของราคาทุนตัดจำหน่ายของตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด
  - (3) จำนวนรวมของราคาทุนตัดจำหน่ายของตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด
  - (4) ตราสารหนี้ที่จะครบกำหนดตามสัญญาโดยจัดกลุ่มตามระยะเวลาที่จะถึงกำหนด เช่น ภายใน 1 ปี ภายใน 2-5 ปี หรือภายใน 6-10 ปี
5. กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับการขายหรือการโอนเปลี่ยนแปลงประเภทตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนต้นทุนตัดจำหน่ายของหลักทรัพย์ที่มีการขายหรือการโอนเปลี่ยน
- (2) จำนวนรวมของรายการกำไรหรือขาดทุนสุทธิที่เกิดขึ้น
- (3) จำนวนรวมของรายการกำไรหรือขาดทุนสุทธิที่ยังไม่เกิดขึ้น
- (4) การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ทำให้ต้องเปลี่ยนความตั้งใจที่จะถือตราสารหนี้ไปจนครบกำหนด

นอกจากนี้เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจงบการเงินได้ดียิ่งขึ้น กิจการอาจเปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เงินลงทุนระยะยาวตามประเภทของเงินลงทุน
2. การประมาณมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดโดยผู้บริหาร
3. วิธีที่ใช้ประมาณมูลค่าเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดที่นำมาเปรียบเทียบกับราคาทุน
4. รายละเอียดเกี่ยวกับเงินลงทุนที่มีสัดส่วนอย่างเป็นสาระสำคัญต่อสินทรัพย์ของกิจการ

ตัวอย่างที่ 6-22 ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัทมหาชน จำกัด
งบดุล (บางส่วน)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25+4

สินทรัพย์	(หน่วย:บาท)
สินทรัพย์หมุนเวียน:	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	
.....	XXXXX
.....	XXXXX
เงินลงทุนชั่วคราว (หมายเหตุ 3)	18,900,000
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>XXXXX</u>
เงินลงทุนระยะยาว (หมายเหตุ 4)	<u>300,000,000</u>
รวมสินทรัพย์	<u>XXXXX</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
หนี้สิน	
.....	XXXXX
.....	XXXXX
ส่วนของผู้ถือหุ้น	
ทุนเรือนหุ้น	XXXXX
กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้น (หมายเหตุ 6)	<u>162,000,000</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>XXXXX</u>

บริษัทมหาชน จำกัด
งบกำไรขาดทุน (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25+4

(หน่วย:บาท)

รายได้	
ขาย	XXXXX
ดอกเบี้ยรับ	XXXXX
เงินปันผล	XXXXX
ค่าเช่า	<u>XXXXX</u>
รวมรายได้	XXXXX
ค่าใช้จ่าย	
.....	XXXXX
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (หมายเหตุ 7)	90,380,000

หมายเหตุประกอบงบการเงิน (บางส่วน)

1. สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ

⋮

4. เงินลงทุน

1.4.1 เงินลงทุนระยะสั้นแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม

1.4.2 เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็น
หลักทรัพย์เพื่อขายแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม บริษัทรับรู้

การเปลี่ยนแปลงมูลค่าเป็นรายการแยกต่างหากในส่วน
ของเจ้าของ และจะบันทึกในงบกำไรขาดทุนเมื่อบริษัท
ได้จำหน่ายเงินลงทุนนั้น เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นตรา
สารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดแสดงด้วยราคาทุนตัด
จำหน่าย

1.4.3 เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนในตราสารทุนในความ
ต้องการของตลาดซึ่งบริษัทถือเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย
แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม

1.4.4 เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่
ในความต้องการของตลาดซึ่งบริษัทถือเป็นเงินลงทุนทั่ว
ไปแสดงด้วยราคาทุน

1.4.5 ต้นทุนของเงินลงทุนชั่วคราวและเงินลงทุนระยะยาวที่
จำหน่ายในระหว่างงวดคำนวณโดยใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำ
หนัก

3. เงินลงทุนชั่วคราว

	(หน่วย:บาท)				
	หลักทรัพย์ เพื่อค้า	หลักทรัพย์ เพื่อขาย	เงินลงทุน ทั่วไป	ตราสารหนี้ที่จะ ครบกำหนด ภายใน 1 ปี	รวม
ตราสารหนี้	1,800,000	1,200,000	-	12,000,000	15,000,000
ตราสารทุน	1,440,000	1,560,000	900,000	=	3,900,000
	<u>3,240,000</u>	<u>2,760,000</u>	<u>900,000</u>	<u>12,000,000</u>	<u>18,900,000</u>

4. เงินลงทุนระยะยาว

	(หน่วย:บาท)			
	หลักทรัพย์ เพื่อขาย	ตราสารหนี้ ที่จะถือจนครบกำหนด	เงินลงทุน ทั่วไป	รวม
ตราสารหนี้				
บริษัท ก	18,000,000	90,000,000	-	108,000,000
บริษัท ข	18,000,000	90,000,000	-	108,000,000
หัก ส่วนที่จะ ครบกำหนดภายใน 1 ปี				
บริษัท ก	-	(6,000,000)	-	(6,000,000)
บริษัท ข	-	(6,000,000)	-	(6,000,000)
ตราสารทุน	<u>60,000,000</u>	=	<u>36,000,000</u>	<u>96,000,000</u>
รวม	<u>96,000,000</u>	<u>168,000,000</u>	<u>36,000,000</u>	<u>300,000,000</u>

5. ตราสารหนี้

	ครบกำหนดภายใน			(หน่วย:บาท)
	1 ปี	2-5 ปี	6-10 ปี	รวม
หลักทรัพย์เพื่อขาย	1,200,000	22,800,000	13,200,000	37,200,000
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบ กำหนด				
บริษัท ก	6,000,000	60,000,000	24,000,000	90,000,000
บริษัท ข	6,000,000	60,000,000	24,000,000	90,000,000
รวม	<u>12,000,000</u>	<u>142,800,000</u>	<u>61,200,000</u>	<u>217,200,000</u>

6. กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน

(หน่วย:พันบาท)

ยอดยกมาต้นงวด	96,000,000
การเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวด	66,000,000
ยอดคงเหลือปลายงวด	<u>162,000,000</u>

7. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารรวมรายการดังต่อไปนี้

(หน่วย:บาท)

ขาดทุนที่เกิดจากการโอนเปลี่ยนประเภท	
หลักทรัพย์เพื่อขายเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า	4,800,000
ขาดทุนที่เกิดจากการจำหน่ายเงินลงทุน	8,400,000
ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของ	
หลักทรัพย์เพื่อค้า	6,000,000
เงินลงทุนทั่วไป	<u>4,800,000</u>
	<u>24,000,000</u>

8. การจำหน่ายหรือการโอนเปลี่ยนตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

ในระหว่างปี 25+4 บริษัทมีการขายตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด โดยราคาทุนตัดจำหน่ายของตราสารหนี้ที่มีการโอนเท่ากับ 21,000,000 บาท จำนวนรวมของรายการขาดทุนสุทธิที่เกิดขึ้นจากการโอนและจำนวนรวมของรายการขาดทุนสุทธิที่ยังไม่เกิดขึ้นมีจำนวน 5,370,000 บาท และ 4,800,000 บาทตามลำดับ

